

هنر و پیشه زرگری - حکاکی

در
مرادخانی

نوشته:

داکتر مهندس حشمت الله «اتمر»

ماه - جدی / سال - ۱۴۰۱

بِسْمِ اللَّهِ الرَّحْمَنِ الرَّحِيمِ

فهرست

صفحه	فهرست مطالب
الف.....	فهرست
ب - ت.....	مقدمه
ث.....	یادداشت
۱-۱۱.....	۱- تاریخچه هنر
۱۲-۱۴.....	۲- هنر در بخش فلزطلا
۱۴-۱۶.....	۳- تاریخچه جواهر سازی
۱۶-۱۹.....	۴- مواد اولیه در جواهرات
۲۰-۴۶.....	۵- انسیتیتوت تعلیمات هنر ها و معماری فیروز کوه
۴۷-۹۰.....	۶- زیورات سازی در مرادخانی
۹۱-۱۰۶.....	۷- حکاکی
۱۰۷-۱۱۷.....	۸- گوهر های استفاده شده برای حکاکی و شناسایی آنها
۱۱۸-۱۱۹.....	۹- پیشینه تاریخی حکاکی در افغانستان
۱۲۰-۱۵۱.....	۱۰- حکاکی در مراد خانی
۱۵۲.....	ماخذ
۱۵۳-۱۵۴.....	لست کتاب های چاپ شده
۱۵۵-۱۵۶.....	لست کتاب های تحت کار

مقدمه

حمد بی پایان و سپاس بی‌عدّ، اختصاص به ذات مقدّس حضرت حقّ جلّ و علا دارد که کاخ هستی و جهان آفرینش را برای تکامل وجود انسان آفرید، و انسان را برای عبادت ذات اقدس خود و حقیقت عبادت، بدون شناخت حقیقت عبودیت و معرفت حاصل نشود. پس معرفت ذات او سبحانه و تعالی و اسماء حسنی و از جمله علل غائیّه و نهائیّه پیدایش عالم تکوین است. و مقصد اقصی و هدف اسنای از معرفت، خضوع و خشوع در مقابل حضرت حی قیّوم، و صبغة عبودیت به خود گرفتن، و لباس ذلّ و مسکنت بنده گی در قبال عزّ کبریائیّت او پوشیدن، و تمام عوالم وجود را آیه و مرآت حقّ دیدن، و از کریوه‌های خودممنشی بیرون آمدن و به ذرّوة اعلاّی اقرار و اعتراف و فناء و اندکاک در وحدانیّت ذات حقّ رسیدن است .

خواننده گان گرامی !

این بار خواستم معلومات عمومی راجع به هنرو پیشه زرگری - حکاکی در مرادخانی شهر کابل را همراهی شما شریک سازم، امیدوارم تا از معلومات ناچیز بنده اطلاع حاصل نموده و همراهی دوستان، نسل بعدی و هنر دوستان شریک نموده و ایشان را تشویق

نمایید تا در آشکار و مستند سازی هنر های پیشینه افغانی سهم خویش را ادا سازند.

بار پروردگار!

راه خود را برای ما آسان کن، بطوریکه غیر از تو نبینیم و نشناسیم. و ذات و هستی ما را به مقام فنا برسان، تا شائبه ای از انانیت و استکبار در وجود مان نباشد، و سراپا بنده محض و عبدِ رِقّ تو بوده باشیم.

نوت:

از کلیه صاحب نظران و دست اندرکارانیکه این کتاب را مطالعه می نمایند، تقاضا می شود که نکته نظرات و پیشنهادات خود را برای بازنگری ارسال نمایند.

Whats App: 0799376998

با عرض حرمت
داکتر مهندس حشمت الله اتمر

برای یادداشت :

- ۱-.....
- ۲-.....
- ۳-.....
- ۴-.....
- ۵-.....
- ۶-.....
- ۷-.....
- ۸-.....
- ۹-.....
- ۱۰-.....

تاریخچه هنر

انسان پدیده اجتماعی است، پدیده‌های دارای رویکرد های گروهی که در اجتماع بدنیا می آید و در اجتماع با پدیده های ماحول متنوعی اعم از مادی و معنوی بسر می برد و تمامی حوادث و وقایع را در اطرافش به کمک حواس که بر حسب عادت و تکرار به آن آگاهی دارد ، می پذیرد و این به این معنی است که در جریان همه وقایع و حوادث واقعی قرار دارد نه اینکه حقایق را درك مینماید . این حوادث و وقایع تاثیر های گوناگون برانسان های متفاوت بجا میگذارد . انسان را هیجانی میسازد ، متفکر میسازد ، آرام میسازد و انسان را به کنش و واکنش وا میدارد ، انسان هنرمند را به تخیل می اندازد و الهام می بخشد.

در یک همچو موقعیتی انسان نیازمند است تا عقده های درونی خویش را بیرون ریزد ، اجتماع را متحول نماید و بالاخره جوانه های الهامی را روی مواد متنوعی با طرحی آرایش دهد . طرحی را روی کاغذی بریزد ، سنگی را تراش نماید ، نظمی را در ستور نوشته ها بیاورد ، نثری تحریر نماید ، موضوعی را به نمایش گیرد، طرحی را روی سنگ و یا چوب کندنکاری نماید، نظمی را بسراید، انسان که در محیط زنده گی اجتماعی اش متحول شده ، تفکر نموده دست به خلاقیت زده، همان هنرمندیست که از گاهی از جانب طبیعت برای جوامع بشری هدی میگیرد.

نقش هنر و هنرمند در زنده گی اجتماعی متحول ساختن انسان ها است تا با عملکرد عمیق و هدفمندش جاده زنده گی و اجتماعی را برای افراد اجتماع هموار مینماید.

در یک همچو جامعه و زنده گی اجتماعی، هر کسی به دنبال آرامش های روحی است، گاهی انسان های متفاوت از دیگران باعث میگردند تا با عملکرد های شان جاده زنده گی را برای دیگران هموار سازند و یا در نقش هموار کننده بازی کنند. انسان های که در این جامعه زنده گی مینمایند با تاثیر پذیری از نقش هنرمندان بدنبال نیروی میباشند تا آرامش روحی ، روانی و جسمی را دریابند.

هنر به حیث یک پدیده فلسفی و اجتماعی برخاسته از شرایط اجتماعی ، سیاسی و اقتصادی جامعه بهترین وسیله آرامش دهنده اجتماعی محسوب میگردد. انسان هنر را کشف کرده است، زیرا طبیعت به طور کافی نیازهای او را برآورده نکرده و بنابراین او نیازمند مصونیت میباشد.

انسان ها برای دریافت حقیقت هنر به این باور رسیده که هنر نه تنها طراوش روحی الهام گرفته از درون و یا بیرون خود هنرمند برای آموزش و تربیت مخاطبین میباشد، بلکه یک ضرورت خودی نیز میباشد تا از این طریق چالش های فکری ، نابسامانی های اجتماعی ، محرومیت های بشری و احساسات ذاتی خود را بیان نماید از یک سو خویشتن را آرامش ببخشد و از سوی دیگر

قدیمی برداشته باشد برای بهبود اجتماع. از آنجائیکه هنر پدیده‌های است که برای مخاطبین اش خوشی، سرور، لذت و آرامش میبخشد، هنرمند با ارایه آثار هنری که از طریق رسانه های متنوع صورت میگیرد، زمینه را برای لذت بردن، شادمانی و آرامش روحی، روانی و نهایتاً جسمی مخاطبین مهیا میگرداند.

در این مسئله که هنر و اجتماع در ارتباط مستقیم قرار دارد، هیچ شکی وجود ندارد، فلاسفه و هنرمندان با تائید این موضوع به این باور رسیده اند که هنرمند از محیط و ماحولش (جامعه و طبیعت) و برعکس محیط از هنرمند متأثر میگردد، این رابطه یک رابطه دیالکتیک است که از آغاز زنده گی بشر روی کره خاکی زمین وجود داشته و تا نهایت ادامه خواهد داشت "هیچ کس ارتباط متقابل هنرمند و جامعه را منکر نیست. هنرمند بر جامعه متکی است - لحن و آهنگ و قوت احساسش را از جامعه های که در آن زنده گی میکند میگیرد، ولیکن جنبه فردی اثر هنرمند به بیش از این عوامل بستگی دارد. این جنبه وابسته است به امر منجزی که عبارت است از اراده معطوف به صورت، که نیرویی است در درون شخصیت هنرمند، و بدون این درك شهودی از صورت متناسب، هیچ چیز، مهمی نمیتواند به وجود بیاید"

یکی از مهمترین رکن های رسالت هنر تربیت انسان است که منشأ الهی و پیامبری دارد. هنر با ارسال پیام های

مفهومی ، محتوایی و تربیتی که از متن اثر هنری بر میخیزد به صافی روان های خسته مخاطبین پرداخته و آنها را و امیدارد تا در واکنش های متأثر شده از اثر هنری حرکات و پیامد های مثبتی از خود تراوش دهند و گاهی هم منفی . تربیت عبارت است از آداب و اخلاق را به کسی آموختن (دکتر معین ، فرهنگ فارسی ، ۱۰۶۳) و یا به جریان هدفمند و آگاهانه گفته میشود که به منظور شکوفا سازی استعداد های درونی و بیرونی و به عملی شدن استعداد های انسانی برنامه ریزی میگردد . هنر و زیبایی شناسی که پدیده فلسفی است با روحيات و دلایل و مدلول سروکار دارد و هرگاه جریان شکوفایی استعداد ها از طریق وسیله زیبا و پسندیده هنر انجام پذیرد، روحيات طیف وسیعی از جامعه را متأثر ساخته و اهداف بزرگی را تسخیر پذیر مینماید . نقش هنر در تربیت، دو بعدی بوده که از یک سو هنرمند و از سوی دیگر مخاطبین قرار دارد . هنرمند با الهام، دست به خلق میزند و الهام دو بعد دارد یکی بعد درونی و دیگری بعد بیرونی که همانا محیط و ماحول و طبعیت بعد بیرونی داشته و ذات انسان ، دل و قلب انسان و روحيات انسان بعد درونی دارد ، و هنرمند اثری که خلق مینماید صفای روحی و معنوی میبیند و از سوی دیگر روح مخاطبین را پالایش داده به رستگاری سوق میدهد. ارتباط ایجاد شده بین هنرمند و مخاطب ذهنی و حسی بوده و به زمزمه میماند که روان هردو را پالش و صفایی میبخشد. در این میان

اثر هنری باعث می‌گردد تا ذوق مخاطب شکوفا شده با ملاحظهٔ اثر هنری، از لحاظ روحی، روانی و جسمی، لذت ببرد.

هنر به عنوان یک روش در کنار تربیت و آموزش نقش قابل ملاحظهٔ در درمان امراض روحی روانی که معمولاً در اثر ضربه های بد عاطفی برای افراد بوجود آمده باشد نقش مثبتی ایفا مینماید. این ضربه ها معمولاً از ناملایمات زنده گی اجتماعی، اقتصادی و فرهنگی منشأ میگیرد که مشکلات بزرگ روحی و روانی را باعث می‌گردد. دانشمندان و روانشناسی به این باور هستند که امراض استرس و تشعشات فکری که مسبب آن ضربه نواحی حسی افراد میباشد، از طریق فعالیت های هنری میتواند مداوا گردد. نقاشی با رنگ های آرام، موسیقی و تیاتر رسانه های است که در دنیای امروزی جهت درمان، تاثیر به سزای دارد. این روش علاوه بر اینکه میتواند به بهبود سلامت روانی و احساسی افراد کمک کند، قادر است آگاهی و هوشیاری و توانایی های شناختی را نیز تا حد بسیار زیادی افزایش دهد و از میزان استرس را کاسته و اثر ضربه های احساسی وارده از تجربه های تلخ عاطفی گذشته را از بین ببرد. با توجه به قابلیتی که هنر به فرد میدهد، انسان میتواند احساسات خود را با زبان بیزبانی ابراز کند. ابراز احساسات به این وسیله میتواند آرامش را برای هنرمند و مخاطب به ارمغان آرد و این وسیله

نامری است که به زبان بیزبانی همانند زمزمه بین افراد اجتماع طنین انداز مییابد.

این شیوه هنری که با روان ، احساسات و خواست های درونی افراد مرتبط مییابد ، نقش در تغیر باور ها ، ناتوانی های روانی ، اشکار کردن احساسات افراد و ایجاد اعتماد به نفس برای آن عده اشخاصی که در این عرصه احساس ناتوانی و ضعف مینمایند ، دارد . اطفال ، جوانان و کهن سالان که زیر تهاجم عواطف و احساسات تلخ زنده گی قرار گرفته اند نیاز به درمان روانی بوسیله هنر میباشند.

هنر به حیث بخشی از فرهنگ نقش ارزنده و سازنده در احیای مناسبات اجتماعی اقشار و طبقات اجتماعی جامعه داشته که وسیله موثر در زدودن ناملایمات ، کدورت ها و منازعات جامعه ، نابسامانی های اجتماعی ، سیاسی ، اقتصادی اجتماعات بشری شناخته شده است . در جوامع که هنر و هنرمند رسالتمند نقش ارزنده دارد، هنر باعث تحولات بزرگ سیاسی ، اجتماعی و اقتصادی گردیده و راه را برای سعادت بشر مساعد میسازد.

همبستگی ، همدلی ، همزبانی از نتایجی است که در یک جامعه سنتگرا و مدرن توسط هنر و هنرمند و فعالیت های هنری به ارمغان میآید . عملکرد های ناپسند ، سیاست های هژمونستی ، رسم و رواج های خلاف فرهنگ مردم ، ناسیونالیزم افراطی و ده ها موضوعات منفی جامعه ، میتواند از طرف رسانه های هنری مورد انتقاد قرارگیرد

و بستر خوشبختی مردم و جامعه هموار گردد . سیاست های بزرگ دولتی که تمرکز کاری شان را از زوایای مختلف فرهنگ منجمله و مخصوصاً هنر به حاشیه گرفته ، عموماً باعث عدم ثبات سیاسی ، اجتماعی و اقتصادی گردیده و زنده گی عادی و روزمره مردم به بی ثباتی گرائیده است.

یکی از ساحاتی که هنر نقش مستقیم با زنده گی مردم دارد ارتباط مردم با اقتصاد جامعه میباشد . نیرو های تولید ، موسسات تجاری ، عرضه کننده گان مواد اولیه زنده گی ، اضلاع متشکله زنده گی توسط هنر (هنر تبلیغی) با هم در ارتباط متقابل و دیالکتیک میباشد . نقش هنر در این زمینه دو بعدی بوده ، از یک بعد نیاز جامعه (مارکیت) را ارائه میدارد و از بعد دوم تلاش های تولید مواد و وسایل که بواسطه نیرو های تولیدی و موسسات تجاری عرضه میگردد را باهم ارتباط میدهد . این یک ارتباط کتلاستی بوده که هنر دارای توانایی آن میباشد .

افهام و تفهیم ساحه دیگری است که هنر و اثر هنر در آن نقش نهایت ارزنده و مهم دارد. یکی از راه های رسیدن به معرفت و شناخت ، نمایش آثار هنری است . هنرمند با الهام گیری از محیط و دنیای درونی خودش متحول شده باعث ایجاد آثار هنری میگردد که دارای معانی و مفاهیم خاصی میباشد که بعد از در نمایش گذاشتن آن (از هر نوع رسانه که باشد) به مخاطبین انتقال میگردد . از آنجائیکه ذوق یک پدیده عام است و

هر انسان به قدری از آن مستفید می‌باشد، با دیدن آثار به معانی و مفاهیم که هنرمند بر محوریت برداشت هایش از محیط ماحول، اثر را خلق نموده، پی برده و زمینه را به شناخت و معرفت مخاطب مساعد می‌سازد" ما میتوانیم از رمان ها و نقاشی ها انواع و اقسام اطلاعات را به دست آوریم ولی این گوهر فراگیری از هنر نیست، زیرا اطلاعاتی که حاصل میکنیم فرع بر اثر هنری است که حاوی آن اطلاعات است، میتوانیم به همان راحتی همان اطلاعات را از روزنامه یا کتابی تاریخی به دست آوریم، به تعبیر دیگر، این اطلاعات جزّ ، لاینفک اثر نیست بلکه جزّ همراه آن است " گراهام، ارتباط کم و بیش جدا نشدنی میان هنر و شناخت در آن آثار هنری پر شمار، به خصوص نوع ادبی آن یافت میشود که حاوی تقریرات و شرح های خود آگاهانه آموزه ها هستند .در رسانه های چون نقاشی و مجسمه های ریالستیکی هرچند این آموزه های تقریری در میان نمیباشد، ولی بیانات زیادی از لابلای آثار متذکره برای مخاطبین انتقال مییابد که مخاطب را به طرز تفکر و دیدگاه هنرمند نزدیک میسازد .این فهم و شناخت که از نمایش آثار برای مخاطب در مورد معانی آثار هنری به میان میآید، هنر یگانه وسیله آن میباشد.

هنر و فعالیت های روزنه زنده گی اجتماعی .انسان و هنر از دیرباز با هم زیست نموده و هنر سایه وار در کنارش در حرکت بوده و انسان را یاری رسانیده تا

تمامی عرصه های زنده گی را مددگار باشد. انسان در آغازین روزگار که به بشر عاقل مبدل گردید، هنر در کنارش شکل گرفت و با گذر زمان همگام با روحیات انسان رشد نمود و به بالنده گی رسید.

درزنده گی مدرن امروزی وقتی از صبح تا شام فعالیت های انسان را ملاحظه مینمائیم، به این نکته میرسیم که انسان بدون هنر یک پدیده بی معنی و بی مفهوم میباشد. در طراحی و پلانگذاری فعالیت های روزمره و دیکوراسیون (Decoration) منزل و دفتر کار و بلاخره انتخاب موتر و وسایل مورد زنده گی روزمره، انتخاب اشیای مورد نظر، انتخاب لباس و رنگ های آنها که با هم هماهنگی داشته باشد، طراحی و دیکور سفره غذا، همه و همه فعالیت های میباشد که بدون هنر شکل گیری آن یا ناممکن بوده و یا مشکل خواهد بود. در تمامی این عرصه ها روح زیبایی پسندی افراد منوط به هنر و تاثیرات هنری میباشد که انسان را رهنمون مینماید، یاری میرساند و مطابق به اهداف و پلان های قبلاً آماده شده مسیر میدهد. ما انسان ها وقایع و حوادث را از طریق حواس پنجگانه خویش بر حسب تکرار این وقایع و حوادث پی میبریم و بر مبنای عادت آشنا میشویم و در حقیقت همه چیز را به چشم و گوش سر میگیریم در حالیکه همه آنچه ما گرفتیم، دریافت واقعیت ها است نه ضرورت درك حقایق. درك حقایق بر علاوه اینکه از طریق حواس پنجگانه محسوس میگردد، باید با گوش و

چشم سر نیز پرداز داده شود تا انسان معنی حقیقی حق را درك نماید.

هنر کلید فهم زنده گی است، هنرمندان با ارائیه آثار هنری از طریق رسانه های گوناگون، زوایای خاموش، پوشیده و بیان نشده زنده گی را انعکاس داده و پیام های مبنی بر دریاب راه های پیروزی و خوشبختی را برای مخاطبین اش ارائیه میدارد. مخاطبین با درك این آثار راه برای تحولات عظیم زنده گی هموار مینمایند.

از راه های بهروزی و جامعه سالم تربیت نسل نو بر مبنای مقتضیات زمان میباشد. در این سیر زنده گی عده از اعمال است که بر مبنی بستر جوامع نهی گردیده و بعضاً امر به معروف گردیده است. برای امحای منهیات و نقاط منفی در تربیت انسان ها تنها دفع مسائل منفی کافی نیست بلکه باید نسبت به رفع آن اقدام کنیم. در عصر امروزی که عصر تکنالوژی میباشد، یکی از مصادیق اصلی در کاربرد هنر، کاربرد هنرهای تصویری و نمایشی است و در واقع هدایت هنری غیرمستقیم به جای هدایت مخاطب های و گفتاری مستقیم. بنابر این رسالت هنربیان عینی و ایجاد رشد و کمال برای جوامع انسانی است و غیر این معنی از حیطه هنر خارج است. هنر کلید فهم زنده گی است و هنر انسان متذکر شدن است و این کمال اوست به نقل از ناصر خسرو بلخی هنر زیورزنده گی بشر است و بشر زیور کاینات است.

همه به این واقعیت هم صدا خواهند بود که هنر به عنوان موثرترین و کارآمدترین شیوه است در تربیت انسان، و این هنر است که توانایی رساندن پیام انسان ساز زنده گی اجتماعی را در یک جامعه در قالب زیبا و جذاب به تشنه گان آن میرساند.

هنر به مثابه روش درمانی ، یکی از ابزار و روش های است که در جوامعه پیشرفته به حیث درمان مشکلات روحی و روانی افراد مورد استفاده قرار میگیرد. امروز در قرن بیست و یکم نهاد های اکادمیک و پژوهشی زیادی برای درمان امراض روحی و روانی در مراکز درمان ، روش درمان را به وسیله هنر پیشنهاد نموده اند که نتایج بی شمار و مورد قبول را بدست آورده اند. در این مراکز در کنار داکتران، اساتید هنری (نقاشی ، مجسمه سازی و ساخت کاردستی) را گماشته اند تا به کمک فعالیت های هنری به درمان مریضان بپردازند. تیوری رنگ در کنار آموزش هنری مبحث مورد توجه مسئولین این مراکز به شمار میرود، رنگ های آرام بخش در فعالیت های هنری نقش بسزای داشته است.

هنر در بخش فلز طلا

در میان تمام هنرهای بشر که از تمایلش به زیبایی سرچشمه می گیرد، هنر کار با طلا از همان ابتدای تاریخ بشریت جایگاهی ویژه داشته است. طلا از گذشته های بسیار دور تا کنون به دلیل درخشنده گی فوق العاده و زیبا، مقاومت بالا در مقابل اکسیداسیون و سایر عوامل کیمیایی، شکل پذیری خوب و کمیابی، در تمامی ادوار تاریخ مورد توجه بشر بوده است و به عنوان زیورآلات و در کارهای هنری نیز کاربرد داشته و دارد. طلا مهمترین استاندارد پولی جهان به شمار رفته و بیشترین موارد مصرف آن در ساخت سکه و شمش طلا به عنوان ذخایر پولی بین المللی می باشد. این فلز همچنین در ساخت لوازم الکترونیکی دقیق کاربرد دارد، به طوریکه در آینده رده اول مصرف طلا را به خود اختصاص خواهد داد. فلز طلا به عنوان يك سرمایه ملی و پشتوانه اقتصادی کشور مطرح می باشد، بنابراین اطلاع رسانی در مورد آمار قیمت، تولید، ذخیره و ... این فلز گران بها در ایران در مقایسه با دیگر کشورها برای برنامه ریزی بهتر در جهت استخراج و استفاده از آن مفید و حتی امری ضروری تلقی می گردد. طلا از قدیمی ترین فلزات شناخته شده می باشد که با توجه به خصوصیات مذکور

استفاده بسیاری داشته است. در ۴۰۰۰ سال قبل از میلاد مسیح هندو ها اولین بار در کتاب مقدس شان از طلا نام برده اند. قدیمی ترین معدن طلا (۴۰۰۰ سال قبل از میلاد مسیح) در بین النهرین، در خاورمیانه و متعلق به سومریان بوده است. براساس شواهد موجود در تاریخ مصر، طلا برای اولین بار در نیل آبی و معادن خاص مشاهده و کشف شده که به سال ۲۲۰۰ قبل از میلاد باز می گردد. گنجینه های زیبا و فوق العاده ای که در مقبره فرعون توتانخامون (Tutan Khamun) در سال ۱۳۵۰ قبل از میلاد مسیح دفن شده، از جمله شواهد موجود بر وجود استانداردهای بالای زرگری در مصر محسوب می شود. این تابوت شامل ۱۱۰ کیلوگرم طلای خالص بوده که چهره وی بر روی آن با دست کنده کاری و تزئین شده است. صدها سال بعد در تمدن اینکاها (Incas)، آنچنان ارتباط تنگاتنگی بین طلا و پرستش خدا وجود داشته که معبدی برای خورشید، بنام کوری کانچا (Coricancha) در کوزکو (Cuzco) ساخته شده و در قرن ۱۴ پایتخت اینکاها محسوب می شده است. سقف کاه گلی آن معبد دارای رشته های زیادی از طلا بوده و روی آن تزئینات طلای بسیاری به کار رفته بوده است. دریونان باستان سکه های طلا در قرن های هفتم و هشتم پیش از میلاد رایج بوده و در

ارمنستان استفاده از سکه های طلا در قرن اول پیش از میلاد آغاز گردید.

تاریخچه جواهرسازی

محققانی که تاریخچه جواهرسازی را بررسی کرده اند، حداقل تا پنج هزار سال قبل از میلاد، به عقب برگشته اند. آن ها رد پای جواهرسازان بدوی را تا تمدن اولیه مصر و بین النهرین پیگیری کرده و بالاخره به این نتیجه رسیده اند که در گذشته، آویختن جواهرات، سمبولی برای اظهار قدرت و نشانه اهمیت و امتیاز طبقه خاصی از مردم آن جامعه بوده است. این نقش سمبولیک، گاهی با استفاده از جواهرات، به منظور مصونیت از بیماری ها و همراه با آن، رشد علایق خرافی پیوند خورده است. تعدادی از گنجینه های مربوط به تمدن ۲۵۰۰ سال پیش بین النهرین کشف شده است که از میان آن ها می توان به کشفیات آرامگاه سلطنتی شهر اور اشاره کرد. در این گنجینه اشیای گرانبهای پرکار و گوشواره های لاجورد، یافت شده و حتی نمونه هایی از ابتدایی ترین فعالیت بشر آن زمان برای زراندوزی، قابل بررسی است. مصریان قدیم، با استفاده از سنگ های قیمتی، گردنبند های سنگین

گوهرنشان و تاج سرهایی جهت استفاده بر روی کلاه گیس می ساختند.

در خلال هزار دوم و اول قبل از میلاد، شیوه ساخت جواهرات در اروپا و آسیای غربی حاکی از ظهور عصر آهن و برنز بود، در این دوره، سنجاق ها، گل سینه ها، النگو ها و سنجاق های لباس دارای شکل های ساده هندسی با نقوش برجسته حلقوی و یا گل بوته ای بود. در هزار اول بعد از میلاد جواهرسازی در اروپا به طور کلی، به صورت کنده کاری و قالب ریزی و تهیه سنگ نگین دنبال شده است. در حالی که در سایر نقاط جهان، مواد زینتی بسیاری مورد استفاده اهل فن بود. زیورهای معمول در قرون وسطی، عبارت بودند از النگوها و نشانه هایی که کاربرد دینی داشتند. اغلب این زیورها و نشانه ها، به طور معمول، از جنس سرب و حامل تصویری از قدیسین یا شکل یک معبد بودند. از قرن یازدهم به بعد، شهر ونیز مرکز ساخت شیشه های تزئینی و زیورهای ظریف شد.

قرن ۱۷، دوران تحول جواهرات پرزرق و برق و روی آوری به جواهراتی بود که بر اوضاع و شرایط اجتماعی آن زمان منطبق بود. قرن هجدهم در اروپا، عصر پیدایش حرفه تراش جواهرات زیبا، به ویژه زیورهای درخشانده

از جنس الماس است که تا امروز ادامه دارد. در کشورهای آسیای مرکزی، جواهرسازی منعکس کننده بسیاری از جنبه های زنده گی مادی و معنوی و شیوه زیست ساکنان این منطقه، و نیز مفاهیم دینی، اجتماعی، اخلاقی و هنری آنان است.

جواهرسازان باختری، در نشان دادن سنگ های رنگینی، چون فیروزه و نارسنگ، مهارت داشتند و از انواع تکنیک های فلزکاری، مانند ریخته گری، برجسته کاری، قلم زنی و مليله کاری استفاده می کردند.

در اواخر سده نوزدهم و اوایل سده بیستم، وفور بی اندازه ترصیعات الوان، گوناگونی بسیار در اشکال و نیز نوعی کمال گرایی در جواهرسازی آسیای مرکزی پدید آمد.

مواد اولیه در جواهرسازی

الف - فلزات

فلزات به دلیل قابلیت چکش خوری، خمش و پیچش، دوام و از همه مهم تر زیبایی، بهترین و قابل استفاده ترین ابزار ساخت جواهر می باشند. فلزات به کار رفته در جواهرسازی، فاقد آهن بوده و در قیمت های متفاوتی عرضه می شوند. به این ترتیب طیف وسیعی از فلزات

برای کار جواهرسازی مناسب هستند که با توجه به رنگ، وزن و قیمت مورد استفاده قرار می گیرند. استفاده از فلزات گرانبها در مراحل بعدی و کسب تجربه در جواهرسازی رایج تر است. فلزات گرانبها، فلزاتی کمیاب و مقاوم در برابر اکسیداسیون بوده و به راحتی اَره، سوهان کاری، جوشکاری می شوند. این فلزات با ارزش قابلیت انعطاف و تبدیل شدن به شکل دلخواه را دارند. کار با فلزاتی مانند نقره و طلا حساس تر بوده و حتی خرده های موجود نیز نباید از بین برود. عمدتاً فلزات به صورت ورقه، میله، لوله و کلاف های سیمی به صورت مواد خام در جواهرسازی مورد استفاده قرار می گیرند، فلزات گرانبها بر اساس وزن و با توجه به تغییرات روزانه به فروش می رسند.

ب - مواد غیرفلزی

در جواهرسازی علاوه بر فلزات، مهره ها و سنگ ها نیز کاربرد فراوانی دارند. در واقع هر شیئی زیبایی می تواند در تزیین به کار گرفته شود. سنگ های قیمتی و نیمه قیمتی و منجوق ها، شیشه و حتی الماس در جواهرسازی استفاده می شود.

تزئین حلقه (انگشتر)، گوشواره، دستبند و زنجیرهای زیبا با استفاده از الماس در موارد خاص و حرفه ای انجام می شود. این روزها استفاده از سنگ ها و شیشه های رنگه مورد توجه جوانان و علاقه مندان قرار گرفته است. ترکیب منجوق های رنگ و بافت دیگر مواد با فلزات یکی از زیباترین کارها در جواهرسازی است. به طور معمول منجوق ها یا مهره هایی سوراخ دار به صورت به بند کشیده در جواهرسازی استفاده می شوند. افراد مبتدی و تازه کار از سنگ های ساده تر نظیر سنگ های کابوشن برای یادگیری و نمونه زنی استفاده می کند.

مسوولان نهاد جی آی زید جرمنی گفته اند که برای رشد صنعت حکاکی و زرگری در کشور، دست اندرکاران این بخش ها را آموزش های فنی میدهد.

مسوولان این نهاد گفته اند که با ایجاد شش مرکز بزرگ آموزشی در ولایت های کندز، بدخشان و بلخ تا کنون ده ها زرگر و حکاک را آموزش های فنی داده اند.

آموزش های فنی زرگری و حکاکی، شیوه های معیاری پروسس سنگ های که از معدن های کشور بیرون آورده میشوند، استفاده از شیوه های معیاری برش سنگ های قیمتی، استفاده از دستگاه های کوچک و بزرگ در بخش های زرگری و حکاکی، بازار یابی برای این تولیدات در داخل و خارج از کشور و حمایه مالی زرگران و حکاکان

مشمول برنامه های اداره جی آی زید هستند که برای زرگران و حکاکان آموزش داده میشوند. گفتنیست که در حال حاضر بخشی زیادی از سنگ های قیمتی و نیمه قیمتی که از معدن های کشور استخراج میشوند، برای پروسس و ساخت زیورات مختلف به کشور های همسایه با بهای کم صادر میشوند، شماری از آگاهان اقتصاد با تأکید به گسترش برنامه های آموزشی زرگری و حکاکی در کشور گفته اند که با این کار جلو قاچاق سنگ های قیمتی و نیمه قیمتی نیز گرفته خواهند شد.

تصویری از سنگ های یاقوت و امیتست

انستیتوت تعلیمات هنر ها و معماری فیروز کوه

انستیتوت تعلیمات هنر ها و معماری افغانی فیروزکوه رهنمود شاگردان میراث هنری و معماری افغانستان از ارزش فرهنگی و اقتصادی زیادی برخوردار است. میراث هنری و معماری افغانستان معرفی کننده فرصت های خاص برای رشد اقتصادی بوده و سمبول افتخارات و هویت ملی میباشد. هنر های زیبا و باستانی در طول سالهای جنگ دستخوش آسیب گردیده و مهارت های هنری نیز به سرعت به نابودی مواجه گردید. استادان هنر صنایع فرصت های محدود در قسمت تمرین یا تدریس هنر های خویش دارند؛ همچنان مارکیت و فرصت های محدود نمایش و انکشاف صنایع، علاقه مندی شاگردان را برای فراگیری این هنر کمتر ساخته است. جهت احیا مجدد و انکشاف این رسم و سنن مهم، فیروز کوه، انستیتوت هنر و معماری افغانی را ایجاد نموده است.

انستیتوت هنر ها و معماری افغانی فیروزکوه به حمایت و توجه جلالتمآب حامد کرزی رییس جمهوری پیشین افغانستان و محترم شهزاده چارلس ولیعهد انگلستان ایجاد گردیده است.

انستیتوت یاد شده اکنون از جمله مکاتب پیشگام در قسمت صنایع و هنر های سنتی میباشد. در این انستیتوت بهترین استادان کشور و صنعتگران بین المللی بمنظور حفظ مهارت های سنتی، ارتقاء ظرفیت های کاری صنعت

گران و بمنظور دیزاین و تکنالوژی های جدید برای آموزش شاگردان انستیتوت، باهم یکجا کار مینمایند. جلالتمآب حامد کرزی رئیس جمهوری پیشین افغانستان در یک بازدید که از انستیتوت فیروزکوه گفت:

"بیست و پنج سال جنگ اثرات مخرب را روی صنایع سنتی افغانستان بجا گذاشته است که اکنون انستیتوت هنر ها و معماری افغانی در قسمت نگهداری و باز سازی این سنت پرافتخار کار مینماید" فیروز کوه از طریق دیپارتمنت های تخصصی، علاقمند آموزش شاگردان موفق افغان، برای زنده ساختن رسوم و عنعنات فرهنگی بسا پرافتخار افغانستان کار مینماید. ما میخواهیم تا بهترین صنعت و پیشه های افغانستان را بمنظور بلند بردن معیارهای هنرها و صنایع در سرتاسر کشور و بمنظور یکجا ساختن دیزاینها و میتود های با تکنالوژی و مواد عصری، باهم یکجا سازیم. انستیتوت تعلیمات هنر ها و معماری افغانی شاگردان را از طریق تدویر برنامه های آموزش لسان انگلیسی، کمپیوتر و تجارت، برای استخدام در مارکیت های عصری آماده میسازند. برنامه ما زاینده نسل جدید از استادان هنر پیشه برای آینده میباشد.

مضامین و مهارت های مختلف تدریس انستیتوت تعلیمات هنر ها و معماری افغانی فیروزکوه متشکل از دیپارتمنت های نجاری (کار روی چوب) خطاطی، مینیاتوری، سرامیک، زیورات سازی، و حکاکی میباشد. هر شاگرد بیش از ۶۰ فیصد وقت خویش را در تمرین صنعت

خویش به مصرف میرساند. در ضمن صنوف تاریخ هنر، دیزاین، ادبیات، انگلیسی، آموزش در تجارت و تکنالوژی معلوماتی نیز برای شاگردان تدویر میگردند. تمامی کورس ها برای مدت سه سال میباشد. انستیتوت هذا از ماه مارچ ۲۰۰۶ بدینسو در شهر کابل محصلین و شاگردان اناث و ذکور را از طریق تدویر ورکشاپ ها در بخش های مختلف تعلیمی و هنری آموزش میدهند."

دیپارتمنت نجاری برای مدت سه سال بوده که در آن تمام شاگردان مسائل مربوط به نجاری (انواع اتصالات ، نجاری ساختمانی ، موبل و فرنیچر)، کندنکاری کلاسیک (طرح های کابل قدیم ،، سبک تیموری و سایر سبک های مروج افغانستان)، نورستانی، ساخت پنجره و خاتم کاری را میاموزند. شاگردان کندنکاری کلاسیک و نورستانی را در کنار نجاری عمومی در جریان سه سال اموخته و ساخت پنجره در سال دوم و خاتم کاری را در سال سوم می آموزند.

این انستیتوت دارای دیپارتمنت های ذیل است:

- ۱- دیپارتمنت خطاطی و مینیاتوری
- ۲- دیپارتمنت کلالی (سرامیک)
- ۳- دیپارتمنت زیورات سازی و حکاکی

دیپارتمنت زیورات سازی و حکاکی
دیپارتمنت زیورات سازی و حکاکی، برای مدت سه سال
بوده و در دو بخش تدریس می‌گردد.

تصویری از کار عملی در بخش زیورات سازی

بخش زرگری
در این بخش سبک های زرگری شش گانه سنت افغانی
(ترکمن، کوچی، هزاره گی، غزنوی، هراتی و کابل)
برای شاگردان و دانش آموزان تدریس می‌گردد.

تصویری از تدریس عملی توسط استاد اسلم الله یار در بخش زیورات
سازی

بخش تراش جواهر

در این بخش تراش نگین ، ساخت مور ه ، موزائیک ، تابلو ، کندنکاری و پرکاری تدریس میگردد.

تصویری از کار عملی در بخش دیزاین زیورات سازی

مضامین تخنیکی

برای شاگردان که از نظر تخنیکی یکی از بخش های هنر یا صنعت را انتخاب مینمایند، علاوه بر نصاب اصلی در قسمت مضامین تخنیکی نیز تدریس میگردد. این امر شامل معرفی اشیا و ویژه گی آنها (چگونگی استفاده از مواد مختلف برای انواع مشخص پروژ، ترسیمات تخنیکی مربوط به هنر یا صنعت خاص، ریاضیات و لسانهای تخنیکی، صحت و مسئولیت در ورکشاپ، استفاده درست از لوازم، اسباب و ماشین آلات) میباشد. این مضامین مختلف مطابق به نیازمندی های وزارت معارف و شهادت نامه های سیتی اند گیلدرز میباشد. این مضامین شامل ریاضی فنی ، رسم تخنیک و معلومات

فنی بوده که رسم تخنیک و معلومات فنی برای شاگردان نجاری و ریاضی فنی برای شاگردان نجاری ، سرامیک ، زرگری و تراش جواهرات تدریس میگردد.

مضامین عمومی

تاریخ هنر

تمام محصلین و شاگردان در صنوف تاریخ میراث های هنری افغانستان اشتراک مینمایند. صنوف تاریخ میراث های هنری افغانستان به اساس بررسی های مسلسل از انکشافات عمده که در طی تاریخ باشکوه بعمل آمده است، تدویر میگردند. از مواد بصری و مباحثات صنفی یکجا با لکچر های رسمی، بمنظور بلند بردن سطح فهم ودانش شاگردان در هنر مربوطه استفاده بعمل میاید. کار های عمده که در تاریخ فرهنگ با شکوه افغانستان صورت گرفته است، بینش را در قسمت انکشاف هنر ها و صنایع مختلف فراهم ساخته و مثالهای خوبی از کیفیت بلند هنری را که با گذشت تاریخ در قلمرو افغانستان بدست آمده است، ارائه مینماید. صنوف یاد شده با بازدید از محلات تاریخی در کابل و اطراف آن همراه میباشند. این مضمون به صورت نظری و عملی تدریس میگردد.

دیزاین هندسی - گرافیک

اصول دیزاین جزء اساسی هنر و صنایع سنتی افغانستان را تشکیل داده و محصلین و شاگردان را در ایجاد و انکشاف دیزاین ها و مضامین انتخاب شده خویش آموزش

میدهند. آموختن اساسات دیزاین، ساختار ها و اجزای اساسی آن محصلین و شاگردان را قادر به ابتکار در هنر های سنتی خویش میسازد. در این صنوف محصلین و شاگردان استفاده از اسباب هندسی را جهت ترسیم شکل ها و یکجا ساختن آن به شکل دیزاین های هندسی و نقشه ها فرا میگیرند، همچنان در این صنوف ایشان (قبل از یکجا ساختن جنبه های برای ایجاد دیزاینها مطابق به رسوم عینی افغانستان) طرح نقشه ها، نقش های گلدار و اشکال را فرا میگیرند.

شاگردان باید اصول اساسی رسامی را بمنظور دیزاین و بازار یابی اقلام که تهیه مینمایند، در دو و سه بعد فرا گیرند. اصول تناسب، حجم و دور نما (perspective) آن شامل این جنبه آموزشی میباشد. این امر شاگردان را قادر به مجسم ساختن و تشریح اصطلاحات تصویری، پارچه های رسامی و پروژه های خویش ساخته، یک فکتور عمده در پروسه ابتکاری و عمل متقابل بعدی با مشتریان محسوب میگردد. محصلین و شاگردان دیزاین هندسی را در دو سال هفته یک ساعت و مضمون دیزاین گرافیک را در سه سال (سال اول و دوم هفته یک ساعت و در سال سوم هفته دو ساعت) فرا میگیرند. این امر آنها را قادر به فراگیری مهارت ها در صنوف عملی و تخیلی، میسازند.

لسان های ملی

مضامین زبان های ملی مطابق به نیازمندی های وزارت معارف برای شاگردان صنوف دهم الی دوازدهم تدریس میگردد.

برای دوره دیپلوم (فوق بلکلوریا) مضامین دری ، پشتو تدریس نمیگردد.

لسان انگلیسی

تمام محصلین و شاگردان باید یکی از لسانهای خارجی را فرا گیرند. در حال حاضر پیشنهاد گردیده است که برای تمام شاگردان به اساس سطح فهم و استعداد لسانی ایشان صنوف آموزش لسان انگلیسی تدویر گردند.

عقاید، تفسیر شریف و ثقافت اسلامی

شاگردان صنوف دهم الی دوازدهم بر اساس نصاب تعلیمی وزارت معارف ، مضامین تفسیر شریف و عقاید رامی آموزند و محصلین دوره انستیتوت (صنوف ۱۳ هفته دو ساعت و صنوف ۱۴ هفته یک ساعت) مضمون ثقافت اسلامی را فرا میگیرند.

تکنالوژی معلوماتی برای تمام شاگردان در بخش تکنالوژی معلوماتی تدریس میگردد. در سال اول برای شاگردان مهارت های ابتدایی کمپیوتر و استفاده از اینترنت و د رسال دوم در بخش برنامه ورد (Word) و اکسل (Excell) تدریس داده میشود. همچنان در سال سوم برای شاگردان در قسمت دیزاین و گرافیک ابتدایی و سافت ویر

فوتو دیزاین مربوط به پروژه های عملی ایشان، آموزش داده میشود.

آموزش در تجارت و بازار یابی

مرکز هذا به فراهم ساختن شیوه های جامع برای انکشاف صنایع، بشمول تربیه شاگردان در جنبه های عملی، دیزاین و انکشاف محصولات، متعهد میباشد. آموزش در قسمت تجارت و بازاریابی، شاگردان را قادر خواهند ساخت تا در مورد بازار یابی، برآورده ساختن تقاضاء ، اداره و تنظیم تجارت، معلومات بدست آورند.

- سال اول

کورس مقدماتی تجارت؛ برای شاگردان در قسمت فراگیری مهارت های ابتدایی تجارت و محاسبه معلومات داده میشوند.

- سال دوم

این کورس رسمی تجارت بوده و مشتمل بر محاسبه، مدیریت مالی، قرضه های کوچک ، ارتباطات، بازاریابی ، قرارداد ها، صورت حساب، ستراتیژی و کیفیت تولیدات ، میباشد.

- سال سوم

شاگردان در بخش بازاریابی داخلی و خارج از کشور برای محصولات هنر ها و صنایع، آموزش داده میشود.

این کورس به نام تجارت براساس مارکیت یاد گردیده که دارای ۱۱ بخش مهم مرتبط در باره تجارت صنایع دستی بوده محصلین و شاگردان را قادر میسازد تا بعد از فراغت عملاً وارد بازار کار گردیده و به تجارت عملی آغاز نمایند، همچنان ایشان در هنگام فراغت خویش یک پروژه را تکمیل مینمایند. این پروژه به شاگردان فرصت میدهد تا طی مراحل مکمل تولیدات را از دیزاین الی تکمیل تولید، بازاریابی و در نهایت فروش تولیدات را عملاً کار نمایند. برای شاگردان علاوه بر درس های منظم که توسط استاد تجارت فیروز کوه داده میشود، جهت بلند بردن دانش علمی ایشان تعلیمات تحقیقاتی توسط صنعت کاران، هنرمندان و تجارت پیشه ها، نیز داده میشود.

اطلاعات ضروری

- حمایت و منفعت شاگردان
 - حمایت مالی
- انستیتوت تعلیمات هنرها و معماری افغانی فیروزکوه متعهد است تا مستعد ترین هنرمندان و صنعت کاران جوان افغان را شناساسی و تحت آموزش قرار دهد. محصلین و شاگردان مستعد و لایق را بعد از ثبت نام در جریان دوره آموزشی تحت حمایت مالی قرار میدهد.

مصارف طبی

بمنظور اینکه محصلین و شاگردان توانسته باشند به تحصیلات خویش ادامه دهند، انستیتوت در قسمت تداوی

موارد خاص ، تکمیل معاینات طبی و مصارف تداوی جراحات حاصله در جریان کارات عملی ایشان کمک مینماید. با این حال، منابع مالی موسسه در این ناحیه محدود شده است، و هیچ تضمینی برای اختصاص بودجه صورت نمی گیرد.

ترانسپورت، غذا و موادکاری

به شاگردان ترانسپورت جهت رفت و آمد به انستیتوت فراهم ساخته شده است. به استثنای ماه مبارک رمضان برای ایشان به طور روزمره غذا تهیه میگردد. تمام اجناس مربوطه کاری، صنایع و همچنان کتاب های درسی، کتابچه و دوسیه برای آنها نیز فراهم میگردد.

صنوف درسی و ورکشاپ ها

محصلین و شاگردان به اتاق مجهز تکنالوژی معلوماتی و صنوف که در آن مطالعات فرعی ایشان تعقیب میگردد، دسترسی کامل دارند. تمام شاگردان باید بشکل مسئولانه از کمپیوتر ها استفاده بعمل آورند. ورکشاپ ها نیز با ابزار و لوازم ضروری تجهیز گردیده تا ذریعه آن محصلین و شاگردان صنوف عملی خویش را تکمیل نمایند. طبق پیشنهاد انستیتوت، در صورت ممکن شاگردان تشویق میگردند تا بعد از فراغت ابزار مورد استفاده خویش را خریداری نمایند.

سفر ها

محصلین و شاگردان در سال نخست تحصیل خویش از ساحات مختلف شهر کابل که از نظر فرهنگی و تاریخ هنر اهمیت بسزای دارند، بازدید بعمل میاورند. این سفر ها شامل بازدید از ساحات باستانی مانند موزیم ها ، گالری ها و نمایشگاه های شهر کابل میباشد.

کتابخانه

تمام محصلین و شاگردان به کتب مختلف به لسانهای دری ، پشتو و انگلیسی که درمورد تاریخ و تخنیک های هنر و صنایع افغانستان تحریر گردیده اند، دسترسی خواهند داشت. همچنان به شاگردان در مورد کتابخانه و چگونگی استفاده و کاربرد محتویات کتاب های که ایشان مطالعه مینمایند، معلومات ارائه میگردد.

تعلیمات بیشتر

انستیتوت بخاطر انکشاف مهارت های دانش آموزان کورس های آموزشی جداگانه را خارج از اوقات رسمی در نظر میگیرد ، دانش آموزان بصورت دلخواه میتوانند در این کورس ها شرکت نمایند.

جلسات فامیلی

در جریان سال بافامیل های هریکی از شاگردان، بمنظور بحث و گفتگو در مورد پیشرفت شاگردان، ارائه جزئیات در مورد فراگیری تعلیمات آنها و همچنان منحیت یک

فرصت برای بحث و گفتگو با ایشان، ملاقات های صورت میگیرد.

کمک و معیشت با فارغین

فارغین که تحصیلات خویش را تکمیل مینمایند، در عرصه بهبود تجارب کاری هنرمربوطه مستحق کمک میباشند. این کمک ها میتواند شامل مشوره دهی برای برنامه های آموزشی بیشتر و طرز بدست آوردن قرضه برای آغاز تجارت ایشان می باشد تا از طریق بخش مشوره دهی تجارتی فیروز کوه فرصت های جهت دریافت بازار ملی و بین المللی برای تولیدات ایشان فراهم گردد. فعالیت ها، فرصت ها، و اشتغال که توسط فیروزکوه برای شاگردان اش ایجاد می گردد مستقیما متمرکز به تعلیم و آموزش میشود که در مدت زمان تحصیلی آموخته اند، بطور عموم این موسسه اشتغال زائی نمی نماید.

کارمندان اداری موسسه روابط بیرونی و فرصت ها را ایجاد نموده و به شاگردان بطور انفرادی و گروهی مشوره میدهند.

آدرس

انسنتیوت در ساحه مراد خانی شهر کابل موقعیت دارد.

تقسیم اوقات

- سمستر اول: ۳ ماه حمل - ۱۳ ماه سنبله
- سمستر دوم: ۱ ماه میزان- ۱۲ ماه حوت

رخصتی های ملی

انسیتوت در روز های رخصتی ملی که توسط دولت افغانستان اعلام میگردد، رخصت میباشد.

روز های جشن

آغاز هر سال اکادمیک روز تعارفی برای تمام دیپارتمنت ها خواهد بود، از روز معلم همه ساله در انسیتوت تجلیل میگردد، همچنان بمنظور اختتام دوره تحصیلی از روز ختم هر سمستر نیز تجلیل بعمل میاید.

گردهمایی ماهوار انسیتوت

در شنبه نخست هر ماه به ساعت ۹ صبح این گردهمایی تدویر میگردد. تمام محصلین و شاگردان و کارمندان باید در جلسات گردهمایی اشتراک ورزند. در طی این جلسات به کارمندان ، محصلین و شاگردان اعلانات مهم ابلاغ ، پروژه های کاری ماهانه اعلان و از نتایج پروژه ماه گذشته ارزیابی صورت گرفته و محصلین و شاگردان ممتاز مورد تشویق قرار میگیرند.

تقسیم اوقات هفته وار صنفی تمام محصلین و شاگردان باید تقسیم اوقات مضامین عملی و عمومی را تعقیب و در تمام

صنوف اشتراک ورزند. محصلی جدید شاگردان که در صنوف خود بدون اطلاع قبلی حاضر نباشند از دستمزدشان با توجه به مقدار زمان غیابت کسر خواهد گردید.

پروسه های ارزیابی

- شاگردان سال دو مرتبه در ختم هر سمستر ارزیابی میگردند. ارزیابی یاد شده شامل مضامین عملی، تخیلی و عمومی میباشد. برای شاگردان از ۱۰۰ نمره داده میشود و توسط استادان مضامین جداگانه مورد ارزیابی قرار میگیرند.

- همچنان نمرات ارزیابی نهایی منعکس کننده سلوک، اخلاق، علاقمندی شاگردان در فراگیری درسها و اشتراک آنها در صنوف نیز میباشد.

- هر محصل و شاگرد در اخیر سمستر اطلاع نامه (پارچه) را که در آن جزئیات نمرات را که آنها در مضامین عملی، تخیلی و عمومی در یافت نموده اند، بدست میاورند.

- ارزیابی محصل و شاگرد مطابق به لایحه امتحانات بوده، هر محصل و شاگردی که نیازمندی های ارزیابی یا نمرات قناعت بخش را در صنوف خویش بدست نیاورده باشد به ایشان اجازه ادامه تحصیل در انستیتوت داده نمیشود.

- کمیته ارزیابی هر شاگرد را ارزیابی مینماید، البته قابل ذکر است که تصمیم کمیته فیصله نهایی میباشد.

- محصلین در پایان دوره تحصیلی بعد از ختم سمستر نهایی مکلف به سپری نمودن امتحان دولتی میباشند. در این امتحان که مطابق به طرزالعمل خاص معینیت تعلیمات تخنیکی و مسلکی وزارت معارف اخذ میگردد، هیات با صلاحیت وزارت معارف نیز حضور خواهد داشت.

دوره ارزیابی شاگردان

- دوره اول: ماه سنبله ۱۳۹۳
- دوره دوم: ماه حوت ۱۳۹۳
تمام شاگردان که به سیتی اند گیلدر ثبت نام نموده اند با توجه به استاندارد های سیتی اند گیلدر ارزیابی خواهد گردید؛ تمام کار ها و ارزیابی ها توسط ممیزین مستقل خارجی که مستقر در انگلستان هستند تایید میگردد. تمامی شاگردان در دوره های آموزشی وزارت معارف ثبت نام خواهند گردید، و واجد شرایط برای اخذ شهادت نامه دولتی بعد از پایان موفقیت آمیز دوره آموزشی خواهد بود.

تصدیق نامه

شاگردان انستیتوت تعلیمات هنرها و معماری افغانی فیروزکوه مستحق دریافت تصدیق نامه (Certificate) از دولت افغانستان وارگان های معتبر بین المللی هستند، شهادت نامه های موجود شامل:

- تمامی شاگردان واجد شرایط شهادت نامه ای سیتی اند گلدر را بدست میاورند، سیتی اند گلدر یک ارگان بین المللی است که دستآورد های آن در قسمت انکشاف مهارت های تخنیکی و مسلکی شناخته شده میباشد. تصدیق نامه یاد شده به سه درجه بوده و برای تمام شاگردان واجد شرایط در نظر گرفته شده است. تصدیق نامه درجه سوم معادل با تصدیق نامه صنف ۱۲ دولتی بوده و در سطح بین المللی توسط پروگرام ها و مکاتب هنری در سراسر جهان شناخته شده است.

شاگردان که قبلاً فارغ صنف دوازده بوده مستحق دریافت دیپلوم مسلکی صنف ۱۴ اند.

- شاگردان که قبلاً فارغ صنف ۹ لیسه بوده مستحق دریافت - شهادتنامه مسلکی صنف ۱۲ اند.

اخلاق و دسپلین شاگردان

شرح کامل تمام پالیسی ها و روش های مربوط به رفتار شاگردان، و طرز تمرین خوب شان در ورکشاپ و صنف، رخصتی، مریضی، منافع شاگردان، و مسائل انضباطی را می توان در کتاب راهنمای پالیسی یافت نمود. نسخه هایی از کتاب راهنمایی پالیسی را در لسان های دری و انگلیسی از اداره انستیتوت، شعبه اداری و کتابخانه آن میتوان دریافت نمود. همه شاگردان باید در ابتدای هر سال تحصیلی با این پالیسی آشنایی کامل حاصل نمایند.

طرز العمل برای شاگردان

- سعی نمائید تا بهترین شاگرد باشید.
- در انستیتوت افتخارات کسب نمائید و در همه اوقات مسئولیت نمایندگی از انستیتوت را داشته باشید.
- در همه اوقات با استادان و سایر شاگردان با احترام برخورد نمائید، از خود صبر و شکیبایی نشان دهید.
- بمنظور مبدل ساختن این انستیتوت به محل آموزش افکار مثبت، با استادان و شاگردان دیگر همکار باشید.
- در صنوف عملی و نظری خویش اشتراک ورزیده و به وقت معینه در تمام دروس خویش حاضر گردید.
- دقیق و علاقمند باشید و از درسهای خویش لذت ببرید.
- حفظ کننده دروس، حتی درسهای مشکل، باشید.
- به سوالات که در جریان دروس پرسیده میشود به هر طرز بهتری که میتوانید، جواب ارائه نمائید.
- حالت فکری مثبت داشته باشید.
- تمام دیپارتمنت ها از اهمیت هنری مشابه برخوردار اند، به طور مساویانه در افتخارات تمام شاگردان و استادان اشتراک نمائید.
- با تمامی محصلین ، شاگردان ، استادان و مسئولین اداری انستیتوت محترم و مودب باشید.
- از برخورد های فزیک و زبانی در داخل انستیتوت و هم در زمان استفاده از ترانسپورت اجتناب نمائید.

- به نام و شهرت انستیتوت احترام داشته باشید و از هر گونه اقدام یا مباحثه که این شهرت را متضرر میسازد ، اجتناب نمائید.
- صادق و بادسیلین باشید.
- مسائل فرهنگی و اسلامی را مراعات و از آن پیروی نمائید.

ورکشاپ ها و صنوف عملی

- هرآن کسی که با لوازم برقی در شاپ های نجاری کار مینمایند باید در همه مواقع در مورد استفاده از عینک های مصئون و ماشین آلات آگاهی داشته باشد.
- مصونیت با اسباب کار، مانند کیفیت کار باید مورد اولویت قرار گیرد.
- در صورت لزوم شاگردان باید ماسک و دستکش بپوشند.
- منحیث جزء از تمرین خوب ورکشاپ، تمام شاگردان باید پیش بند محافظوی را در هنگام اجرای کار عملی بپوشند.
- شاگردان اناث باید از پوشیدن چادر یا لباس با آستین های دراز که باعث کندی در کار عملی ایشان میگردد، اجتناب ورزند.
- شاگردان باید تمام طرز العمل های مصئونیت انستیتوت را در هنگام استفاده از اسباب، لوازم و اجناس تمرین نمایند.

- هنگامیکه از مسئولیت طرزالعمل ها در ورکشاپ مطمئن نباشید از استادان خویش طالب مشورت شوید.
- کارت های هویت خویش را در هنگام ساعات درسی دیپارتمنت، هنگام استفاده از ترانسپورت انستیتوت و در اثنای وظایف مربوط به دیپارتمنت، باخود داشته باشید.
- در مورد هرگونه صدمه یا مریضی که در اوقات درسی به شما به وقوع می پیوندد به کارمند کمک های اولیه دیپارتمنت خویش اطلاع دهید.
- ورکشاپ ها، اتاق های درسی و محوطه آئر ا در همه اوقات پاک و منظم نگهدارید.
- از پاک کاری لوازم و کنار گذاشتن اسباب در هنگام ختم هر درس اطمینان داشته باشید.
- کاغذ ها را در کف صنوف درسی و ورکشاپ ها یا خارج از آن در محوطه انستیتوت نیندازید - کوشش نمائید تا جعبه کثافات را دریافت نموده و کاغذ را در آن بیندازید.
- تمام محصلین صبح ها در هنگام ورود در محوطه انستیتوت تلفون های موبایل خویش را در اتاق گارد ها نزد مسول گاردها به صورت خاموش تحویل داده و در اوقات ضرورت به اجازه اداره انستیتوت جهت رفع مشکل استفاده نمایند.
- تمام محصلین و شاگردان مکلف اند تا شماره تماس امر دیپارتمنت و استادان خویش را برای اولیا خویش

- داده تا در موقع بروز مشکلات در اوقات درسی با ایشان در تماس شوند.
- صنوف و ورکشاپ های درسی را در اوقات درس ترک ننمایند.
- تنباکو، الکول یا مواد مخدر را در داخل انستیتوت با خود نیارید.
- اسباب غیر قانونی را باخود به انستیتوت نیارید.
- محصلین و شاگردان ذکور و اناث باید در ورکشاپ ها و صنوف در میز های جداگانه کار نمایند.
- در صنوف خویش یاد داشت اخذ نموده و مواد آموزشی، یاد داشت ها دوسیه های خویش را به طور پاک و درمحل مصئون برای استفاده بعدی نگهداری نمایند.

رخصتی و مریضی

- از محصلین و شاگردان توقع می رود تا هر روز در اوقات درسی در صنوف خویش حاضر باشند.
- در صورتیکه نتوانید در درس های خویش اشتراک ورزید، لطفاً امر دیپارتمنت و استاد مربوطه را در جریان قرار دهید.
- محصلین و شاگردان سالانه از رخصتی سه هفته یی زمستانی و دو هفته یی تابستانی مستفید میگردند.
- غیابت بدون اطلاع (به استثنای یک روز در ماه) و یا اینکه از قبل یا در همان روز در مورد آن به اداره

انستیتوت اطلاع داده نشده باشد ، منتج به کاهش حقوق، اقدامات تأدیبی یا اخراج میگردد. همچنان بمنظور حصول اطمینان از حاضر بودن محصلین و شاگردان در صنوف عملی و فرعی از ایشان به طور روزمره حاضری گرفته میشود.

- در هنگام مریضی، اولیای دانش آموز باید مسول امور متعلمین و محصلین انستیتوت را صبح زود همان روز که رخصت میگیرند، مطلع سازد.

- در هنگام بروز واقعه عاجل - چه مریضی یا فوت اقارب نزدیک باشد - شاگردان باید فورم رخصتی عاجل را که بعداً توسط رئیس یا معاون انستیتوت امضاء میگردد، خانه پری نماید. بمنظور گرفتن رخصتی از انستیتوت لطفاً به جزئیات بیشتر در رهنمود رخصتی عاجل که در اداره انستیتوت، کتابخانه و شعبه اداری ، مراجعه نمائید.

مشکلات و شکایات

- در صورتیکه محصلین و شاگردان شکایات یا مشکلات داشته باشند، میتوانند بدون هیچ تشویشی به طرز مخفی و مودبانه نخست آنرا با یکی از استادان خویش در جریان بگذارد در صورت عدم رفع مشکل با امر دیپارتمنت ونهایتاً با اداره انستیتوت در جریان بگذارد. بمنظور حل این مسئله اقدامات لازم در

- مطابقت به پالیسی انستیتوت طوریکه در رهنمود پالیسی انستیتوت بیان گردیده است، اتخاذ می‌گردد.
- یک عضو طبقه اناث اداره انستیتوت، از بحث گروهی هفته وار شاگردان طبقه اناث نظارت مینمایند.

اقدام تادیبی (دسیپلین)

- هر محصل و شاگرد که از قوانین و مقررات انستیتوت چنانچه فوقاً ذکر گردیده است بی اطاعتی نمایند، خطاریه شفاهی را دریافت خواهند کرد. نظربه لزوم دید کمیته دسیپلین انستیتوت، تکرار یا بی اطاعتی جدی منتج به خطاریه تحریری یا اخراج فوری ایشان خواهد گردید.
- جهت آگاهی بیشتر شاگردان میتوانند رهنمود پالیسی انستیتوت درمورد طرزالعمل ها و قوانین را مطالعه نمایند.
- کاپی های رهنمود پالیسی انستیتوت به لسانهای دری و انگلیسی در کتابخانه ودفاتر اداری انستیتوت قابل دسترس است.
- انستیتوت مسئولیت رفاه و آرامی هر شاگرد را در اوقات مطالعه و روز های کاری دارد؛ نظر به لزوم دید اداره، از هر شاگرد که قصداً در قسمت اجرای این مسئولیت ها مشکلات خلق مینماید، تقاضاء می‌گردد تا انستیتوت را ترک گویند.

طرز العمل های واقعات عاجل

انسیتوت هنر ها و معماری افغانی فیروزکوه متعهد است تا محیط مصئون و سالم را برای آموزش فراهم نماید. تمام حادثات باید جهت ثبت و تحقیق به کارمند مصئونیت گزارش داده شود.

کارمند مصئونیت انسیتوت فیروز کوه مسئول اقدامات عملی مصئونیت در هنگام اجرای تمام فعالیت ها میباشد. به کارمندان کمک های اولیه طبی آموزش داده میشوند، لطفاً نزدیک ترین کارمند کمک های اولیه را در حادثه صدمه، مطلع سازید.

بکس های دارای لیبل های واضح که حاوی تجهیزات لازمه طبی اند در محلات ذیل در انسیتوت فیروزکوه نگهداری میگردند:

- اداره انسیتوت
 - دیپارتمنت نجاری
 - دیپارتمنت سرامیک
 - دیپارتمنت خطاطی
 - دیپارتمنت زیورات سازی
- در صورتیکه محصل یا شاگرد از مریضی یا جراحت ساده رنج ببرد:

- ۱- مسولین اداری انسیتیوت را مطلع سازند.
- ۲- محصل یا شاگرد مصدوم توسط کارمند مصئونیت به کلینیک مراد خانی انتقال گردد.

*در صورتیکه محصل یا شاگرد در اوقات رسمی و در داخل انستیتوت جراحت شدید بردارد یا از واقعه عاجل طبی رنج ببرد:

- برای مراقبت از مصدوم از نزدیک ترین شخص آموزش دیده در بخش کمک های اولیه دعوت گردد.

- آمر دیپارتمنت یا مدیر عالیرتبه یا کارمند مصئونیت از آن مطلع ساخته شود.

- در صورتیکه صدمه کوچک باشد ، مصدوم را به ساحه آرام انتقال داده و صدمه یا شک آن تداوی گردد.

*در صورتیکه صدمه به مراقبت شفاخانه نیاز داشته باشد - تدابیر برای انتقال مصدوم به شفاخانه گرفته شود.

- هر واسطه رهنمایی گردد تا شخص زخمی به کجا انتقال گردد.

- از پول که در دفتر مالی یا دفتر معاون اجراییوی انستیتوت موجود است برای مصارف فوری طبی مصدوم استفاده گردد.

- کوشش بعمل آید تا بل های آن نگهداری گردد.

- مصدوم به شفاخانه کیور انتقال داده شود.

واقعات آتش سوزی

در صورت وقوع آتش سوزی، طبق هدایت تمام شاگردان و کارمندان دیپارتمنت سرامیک در محوطه دیپارتمنت ، دیپارتمنت خط و میناتوری ، دیپارتمنت های زرگری و نجاری در باغ انستیتوت جای که اداره آنها برای همه

مناسب میدانند، بروند. زیرا دفاتر و صنف های آموزشی اکثرأ از چوب و گل ساخته شده و در معرض خطر حریق قرار دارند.

۱- با مشاهده آتش سوزی در هر قسمت تعمیر ، هر شاگرد و کارمند که آتش سوزی را مشاهده مینماید با فریاد آتش، آتش، آتش و یا باهم زدن دو شی فلزی (مثلاً باهم زدن قوطی ها، و سایر اشیا) از وقوع آتش سوزی دیگران را مطلع سازند.

۲- در صورت ممکن آتش سوزی باید توسط خاموش کننده آتش که در تمام دروازه های تعمیرات نصب گردیده، خاموش ساخته شود.

۳- در صورت که آتش تحت کنترل آمده نتواند، تعمیر باید تخلیه گردد و به اطفایه اطلاع داده شود.

۴- تمام پرسونل و شاگردان انستیتوت باید در باغ انستیتوت جمع شوند و توسط هریکی از آمرین دیپارتمنت شمارش گردند.

فرصت های مساوی

فیروز کوه فرصت های مساوی را برای همه فراهم ساخته است. پالیسی استخدام ما درخواست کننده انانث را تشویق میکند و در قسمت فراهم ساختن فرصت های مساویانه برای هر دو جنس و تمام گروپ های نژادی، کار مینماید. فیروز کوه شاگردان دارای سابقه تعلیمی مختلف

را مورد حمایت قرار داده و تنوع را میان شاگردان و استادان تشویق مینماید.

انستیتوت فیروزکوه معتقد به این است که ایجاد فرصت های مساوی برای کارمندان، شاگردان و فارغ التحصیلان برای موفقیت متداوم این موسسه مهم است.

کارمندان و شاگردان بر اساس شایستگی در نقش شان انتخاب می شوند، بدون در نظر گرفتن نژاد، رنگ، مذهب، جنسیت، معلولیت، ملیت، نسب، معلولیت جنگی، و یا دسته های دیگری قابل اجرا که به وسیله قانون استخدام محفوظ گردیده مانند، ارتقاء، تنزیل، جبران خسارت، کمک مالی، آموزش، انتقال، و فسخ نمودن و یا اختتام بخشیدن.

زیورات سازی در مراد خانی

این بخش در سال ۲۰۰۸ میلادی در چوکات انستیتوت تعلیمات هنر ها و معماری فیروز کوه آغاز به کار نموده و مصروف تولید در بخش های طلا ، نقره و برنز میباشد، که با ساختن انگشتر ، لاکت ، گوشواره ، دستبند، کره ، پای زیب ، ماتیکه دارای سبک های ترکمنی و مدرن شهرت خاصی دارد. تعداد استاد کاران این بخش بیشتر از ۱۰ نفر بوده که مشهور ترین آنها هر یک:

- ۱- استاد حاجی اسلم الله یار
 - ۲- استاد سالم خیر خواه
 - ۳- استاد حاجی جاوید نوری
 - ۴- استاد منور قدوسی
 - ۵- استاد رشید سادات
 - ۶- استاد حبیب الله امیری
 - ۷- استاد راشد کیهانجو
 - ۸- استاد نعمان ابراهیمی
 - ۹- استاد میلاد زمانی
 - ۱۰- استاد انصار شریفی
 - ۱۱- استاد فواد سادات
 - ۱۲- استاد احمد سیراکسیر
- میباشند، استادان مانند سایر بخش های هنری کوشیده اند تا شاگردانی را درین عرصه تربیه و مصدر خدمت جامعه سازند، که تعداد شاگردان آنان بیشتر از ۳۰ نفر اند.

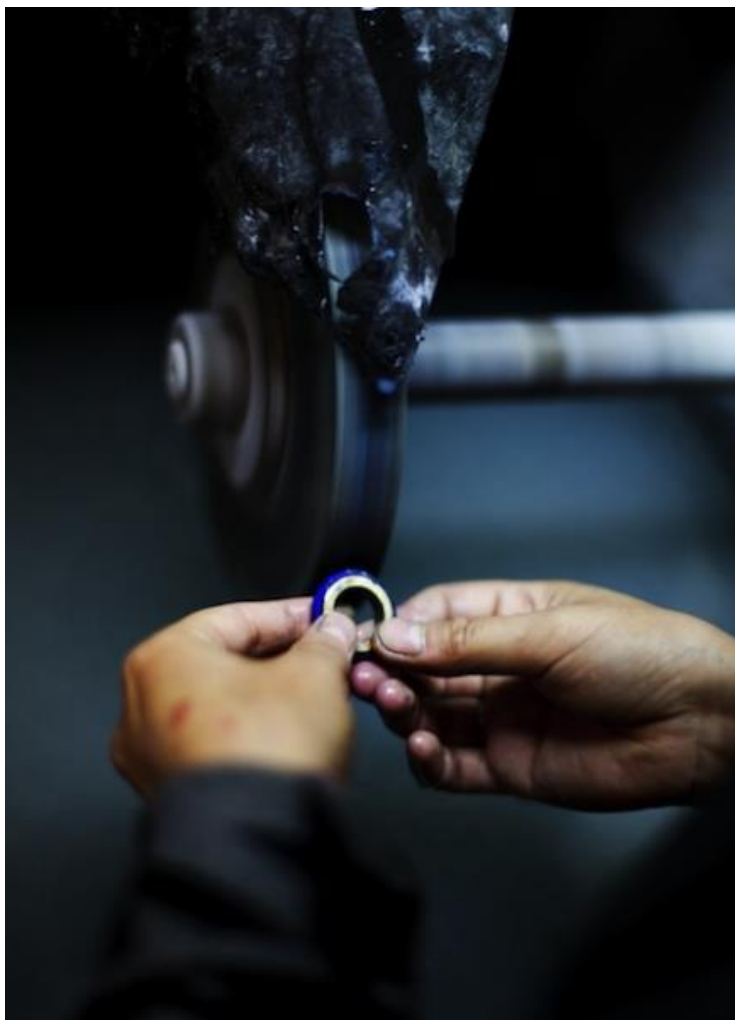
این شاگردان نه تنها در بخش ذکور بلکه در بخش طبقه
انات نیز بوده اند، تا درین عرصه خدمت خوبتر و بیشتر
برای پیشه ، هنرزرگری و وطن نمایند.
کیفیت تولیدات این بخش خیلی عالی بوده و بر علاوه بازار
های خوب داخلی ، بازار های خارجی نیز دارد . علاوه
بر امورات زرگری، بخش مرتبط دیگر که بنام جواهر
تراشی ، تابلو سازی ، منار سازی نیز بوده ولی شهرت
بیشتر آن در بخش انگشتر سازی میباشد.

- تصویری یادگاری در یکی از بخش تولیدی زیورات و حکاکی(مرادخانی)
- طرف راست بنده استاد ذبیح الله اکبری (حکاک)
 - طرف چپ بنده استاد سالم خیر خواه (زرگر)

تصویری از بخش های تولیدی حکاکی و زیورات سازی
(مرادخانی)

تصویری از جریان کار در یکی از بخش های تولیدی حکاکی و زیورات سازی (مرادخانی)

تصویری از جریان کار در یکی از بخش های تولیدی حکاکی
وزیورات سازی

تصویری از جریان کار در یکی از بخش های تولیدی زیورات سازی
(استاد منور قدوسی)

تصویری از جریان کار در یکی از بخش های تولیدی زیورات سازی
(استاد نعمان ابراهیمی)

تصویری از جریان کارآموزی در یکی از بخش های تولیدی حکاکی
وزیورات سازی (ستوری)

تصویری از جریان کارآموزی دریکی از بخش های تولیدی حکاکی
وزیورات سازی (ستوری)

تصویری از جریان کارآموزی دریکی از بخش های تولیدی حکاکی
وزیورات سازی (شفیق الله)

تصویری از استاد حبیب الله امیری در جریان کار

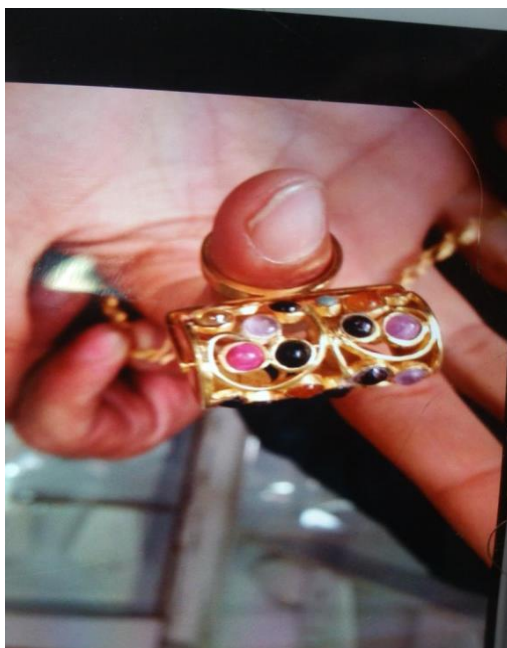
تصویری از استاد سالم خیر خواه در جریان کار

تصویری از استاد سیر اکسیر در جریان کار

تصویری از استاد راشد کیهانجو در جریان کار

تصویری از انگشتر نقره ملمع شده دارای نگین های گلشن مصنوعی

تصویری از انگشترنقره دارای نگین بزرگ زمرد و نگین های کوچک
الماس افریقایی

تصویری از انگشترهای نقره ملمع طلا و نگین بزرگ بیروچ سیاه

تصویری از انگشترنقره ملمع طلا و نگین بزرگ یاقوت

تصویری از انگشترنقره دارای نگین بزرگ زمرد و نگین های کوچک
الماس افریقایی

تصویری از حلقه یا چله از نقره (۹۲۵) با نگینه های نیلم

تصویری از انگشتر نقره دارای نگین بزرگ بیروچ و نگین های زرغون (زرکان)

تصویری از انگشتر برنز و نقره دارای نگین های یاقوت و زمرد

تصویری از انگشترهای برنزداری نگین های عقیق و نپرایت

تصویری از انگشتر برنزداری نگین های لاجورد

تصویری از انگشتر برنزداری نگین لعل پیازی بدخشان

تصویری از انگشتر برنز و نقره دارای نگین بزرگ عقیق و نگین کوچک نیلم

تصویری از کره های دست نقره (۹۲۵)

تصویری از انگشتر برنز و نقره دارای نگین یاقوت

تصویری از انگشتر برنزداری نگین لعل پیازی بدخشان

تصویری از انگشتر برنزداری نگین های لاجورد

تصویری از انگشتر های بیروچ (Tourmaline) سیاه با حلقه های فلز نقره
(۹۲۵)

تصویری از انگشترهای عقیق (Agate) و لاجورد با فلز نقره
ملع شده طلا

تصویری از انگشتر بیروچ سیاه با حلقه نقره (۹۲۵)

تصویری از انگشتر فیروزه (Tuquoise) با حلقه نقره (۹۲۵)

گوشواره طلا بانگین یاقوت (Ruby) هندی

تصویری از گوشواره جالی نقره‌ی که در بین آن لاجورد کار شده است

سیت انگشتر ، گوشواره ولاکت (گردنبند) از نقره (۹۲۵) و نگین های لاجورد

تصویری از گوشواره وانگشترهای برنز، نقره و طلا با نگینه های ملکیت ، عقیق و لاجورد

تصویری از لاکت نقره (۹۲۵) با نگین های لاجورد

تصویری از گوشواره - اصلاً نقره ولی ملمع شده طلا
دارای نگین های لاجورد

تصویری از گوشواره - اصلاً نقره دارای نگین های لاجورد

تصویری از سیت گردن بند وانگستر با نگین های عقیق، فیروزه، لاجورد، یخک و کوارتز

تصویری از لاکت نقره (توپک نقره) با نگین سنگ های مختلف

تصویری گردنبند از فلز نقره و نگین های سنگ مصنوعی بنام ستاره

تصویری از سیت انگشتر، گوشواره و لاکت یا گردنبند نقره (۹۲۵) با نگین های لعل پیازی بدخشان (Amethyst)

تصویری از سیت لاکت ، گوشواره و انگشتر طلا با نگین های لعل پیازی
بدخشان (Amethyst)

تصویری از لاکت نقره (۹۲۵) دارای نگین بیروچ

تصویری از لاکت ملمع شده با نگین های لاجورد، ملکیت ،مورگانایت و عقیق

تصویری از لاکت نقره (۹۲۵) دارای نگین لاجورد

تصویری از سیت انگشتر، گوشواره و لاکت نقره دارای نگین های لاجورد

تصویری از لاکت نقره با نگین لاجورد

تصویری از لاکت برنز و نقره با نگین های بزرگ پایانی لاجورد
و بالایی کوچک سبزینام پری دوت (Peridot)

تصویری از لاکت نقره با نگین های لاجورد بدخشان - سبک انتیک افغانی

تصویری از لاکت نقره با نگین توپاز آبی (Blue Topaz) بد خشان

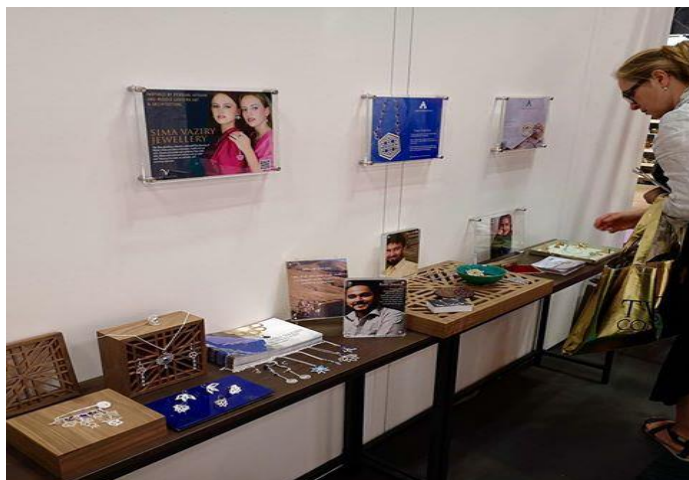
تصویری از لاکت سبک مدرن با نگینه های مختلف و زنجیر سبک ترکمنی

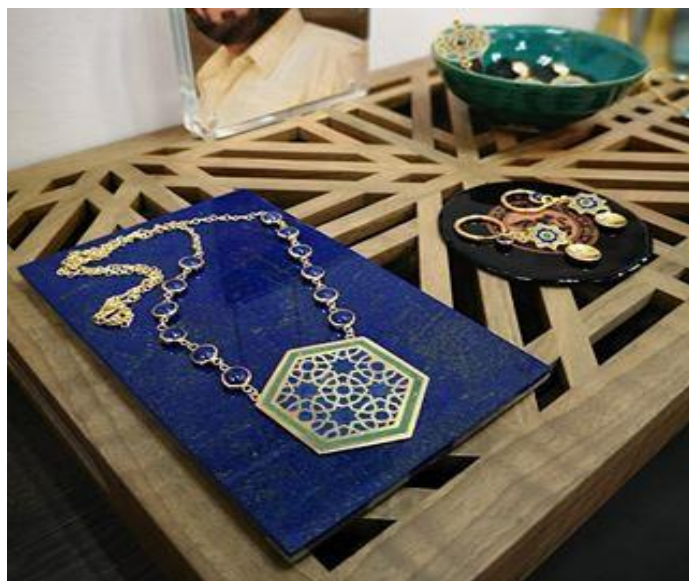
تصویری از لاکت طلا با نگین های لاجورد

تصویری از لاکت های ملمع شده دارای نگین های لاجورد و فیروزه

تصویری از نمایشگاه تولیدات زرگری و حکاکی

تصویری از نمایشگاه تولیدات زرگری و حکاکی

حکاکی (Engraving)

به گوهرهای قیمتی و معمولاً نیمه قیمتی، که تصویر یا نوشته ای بر یک وجه آن حک شده باشد، Engraved Gem گفته میشود.

تعریف حکاکی

حکاکی کلمه عربی بوده به معنی حک کردن، تراش کردن و کندنکاری بالای اشیای مختلف مانند: سنگ، چوب، فلز، پلاستیک و غیره میباشد.

در علم باستان شناسی به هنر حکاکی بر روی گوهرها به منظور ساخت انواع مهرها و کتیبه ها گفته میشود. حکاکی بر روی گوهرها به دو روش کلی انجام میشود:

- Intaglio Carving

- Cameo Carving

Intaglio Carving: در این روش تصویر یا نوشته داخل سطح صاف گوهر مورد نظر حک می شود، به طوری که تصویر به صورت یک فرورفتگی در سنگ دیده می شود. به این روش کنده کاری (Negative Relief) نیز می گویند.

Intaglio Carving

Intaglio Carving

حکاکی بر روی گوهرها از جمله هنرهای لوکس دوران باستان به شمار میرود. خاور نزدیک از اولین سرزمینهای ابداع کننده این هنر است.

همچون مهرهای استوانه ای (Cylinder Seals) که در سرزمین های آشور و قبرس و دیگر فرهنگها مورد استفاده قرار میگرفتند. تصویر اینگونه مهرها زمانی

مشخص میشود که بر روی سطح صافی از گِل رس مرطوب غلتانده شوند.

سمت چپ مهر استوانه ای حک شده روی هماتیت، سمت راست تصویر مهر بر گِل رس

علاوه بر این، در زمانی که هنوز امضاء ابداع نشده بود، مهر شخصی بر روی سنگ انگشتر حکاکی می شد و مورد استفاده قرار می گرفت. استفاده از اینگونه مهرها به دوران یونان باستان برمیگردد. برای ساخت اینگونه انگشترها، معمولاً از سنگهای خانواده کلسدونی، مانند انیکس، کارنلین و عقیق استفاده شده است.

در دوران باستان، حکاکی بر روی سنگها به منظور ساخت انواع کتیبه نیز انجام شده است. به هر گونه نوشته ای حک شده روی سنگ برای ثبت واقعه ای تاریخی یا

وضع یک قانون کتیبه گفته میشود. از دیگر موارد کردن کاری میتوان به انواع دعاها و طلسم ها اشاره کرد.

برای کردن کاری روی گوهرها، معمولاً از پودر سنگی با سختی بالاتر برای صیقل دادن به همراه قلمهای مخصوص که روی ماشین تراش نصب میشود ، استفاده میکنند. از سنگهای که به عنوان پودر ساینده استفاده می شود می توان سنگ Emery را نام برد. در قدیم به جای ماشین های تراش ، از قلم های دستی استفاده میکردند و به همین دلیل از دقت کار کاسته می شد.

تصویری از وسایل کندنکاری ساده و دستی برای حکاکی

تصویری از وسایل کندنکاری میخانیکی و یا عصری برای حکاکی

به طور کلی امروز با روشهای جدید روی هر سنگی میتوان کندن کاری کرد. متداولترین سنگ ها برای انجام حکاکی، گونه های خانواده کلسدونی از جمله انیکس، کارنلین و عقیق، خانواده ای کوارتز همانند امتیست، سیتزین و کوارتز بیرنگ، کهربا و انواع جدید شیشه و پلاستیک اشاره نمود.

گوهر کهربا حکاکی شده از نمای جلو و پشت آن

کوارتز بی رنگ

سیتترین (Citrine)

Cameo Carving: در این روش لایه های اضافی از اطراف نقش مورد نظر برداشته می شوند به طوریکه نقش مورد نظر به صورت یک برجستگی روی سنگ باقی میماند. از این رو به این روش برجسته کاری (Positive Relief) میگویند.

نوعی سنجاق سینه و انگشتر با تصویر برجسته کاری شده روی صدف
(Sea shell Cameo)

چند نمونه از ابزار های حکاکی دستی

برجسته کاری روی گوهرها از دوران باستان رواج داشته، اما در دوره ی امپراتوری رومیها به اوج میرسد. شیشه های برجسته کاری شده رومی، به عنوان بدلی (Imitation) سنگ هایی چون سارد اونکس و عقیق در این دوره ساخته شده اند. گلدان پورتلند از مشهورترین نمونه های شیشه های برجسته کاری شده از زمان قدیم است. برخی اوقات، در دوره ی رومیها از صدفها، برای برجسته کاری (Cameo) استفاده میکردند، اما اولین دوره ی رواج آن در زمان رنسانس (بین قرن ۱۵ و ۱۶ میلادی) بوده است. پیش از آن برای برجسته کاری تنها از سنگهای سخت همچون ساردانیکس و عقیق دولایه استفاده میکردند.

تصویری از گلدان پورتلند

Cameo های صدفی در دوران رنسانس، معمولاً به صورت نقش برجسته ای سفید رنگ روی زمینه ای خاکستری بودند و از صدفهای (Cowry و Mussel) برای این منظور استفاده می کردند.

Mussel

Cowry

Cameo Shell

در اواسط قرن ۱۸ میلادی گونه های جدیدی از صدفها از غرب هندوستان بنام صدف هلمت (*Cassis Tuborosa*) و صدف کانک ملکه (*Eustrombus Gigas*) از باهاماس، به اروپا وارد شدند، که این امر موجب افزایش چشمگیر Cameo های صدفی شد. صدفهای کانک به خوبی حکاکی میشوند، اما رنگ آنها به مرور زمان محو میشود.

Eustrombus Gigas

Cassis Tuborosa

نمونه حکاکی شده

حکاکی بر روی اشیای زینتی نیز تاریخ طولانی دارد، از جمله تصاویری که چینی ها، استادانه روی گوهرهای چون نفرایت و جیدیت، برجسته کاری کرده اند.

نمونه حکاکی شده

نمونه حکاکی شده

نمونه حکاکی شده

ساخت Cameo ها به طور مرسوم با بهره گرفتن از تضاد رنگهای موجود در سنگ انجام میشود، به طوری که فرد حاک با دقت در سنگ، نزدیکترین تصویر به شکل طبیعی رنگهای موجود در سنگ را انتخاب و سپس با توجه به تصویر مورد نظر، شروع به کندن کاری قسمت زمینهای (Cameo) باماشین های مخصوص التراسونیک (Ultrasonic) یا با وسیله ای مناسب برای تراش سنگ به نام Bullino میکند، به طوریکه در نهایت تصویر به صورت برجسته باقی میماند. بعد از سمباده زدن برای از بین بردن مواد اضافی، سنگ در روغن زیتون انداخته شده و سپس با آب و مواد شوینده شسته میشود. گاهی برای ایجاد تضاد بیشتر، رنگ قسمت های مختلف سنگ

را تقویت میکنند. مرکز جهانی این نوع کندن کاری
ها Torre Del Greco در ناپولی ایتالیا میباشد.

تصویری از کندن کاری در یک کارگاه

تصویری از جریان کندن کاری در یک کارگاه

گاهی واژه Cameo به برجسته کاریهایی با رنگ یکپارچه نیز اطلاق میگردد. امروز Cameo ها را به صورت دو تکه ای نیز میتوان ساخت، به گونه ای که ابتدا تصویر مورد نظر را به صورت جداگانه روی سنگ یکدست حکاکی کرده، سپس نقش بدست آمده را روی یک زمینه با رنگی متضاد نصب میکنند.

به اینگونه برجسته کاری Assembled Cameo میگویند. به طور کلی سنگهای مورد استفاده برای کندن کاری به دودسته گوهر های سخت (Hardstone) و گوهر های نرم (Softstone) تقسیم میشوند.

خانواده کلسدونی از جمله گوهرهای سخت میباشد که بیشترین گونه های مورد استفاده این خانواده، انیکس، عقیق و کارنلین هستند.

از نمونه های گوهر های نرم می توان به گوهرهای ارگانیک مانند: انواع صدفها، مرجان، عاج، استخوان، گدازه (lava) و جت (jet) اشاره نمود.

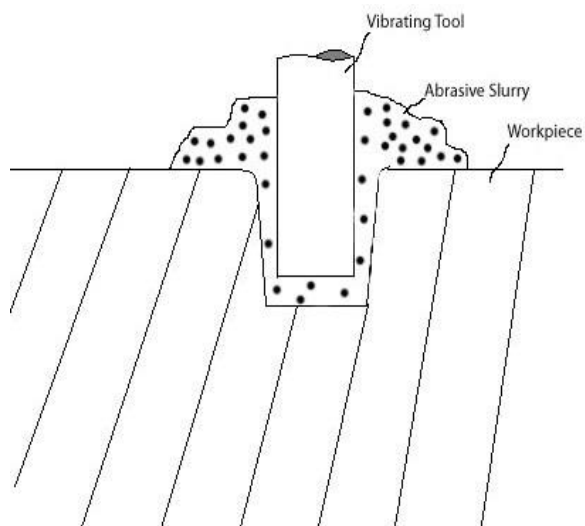
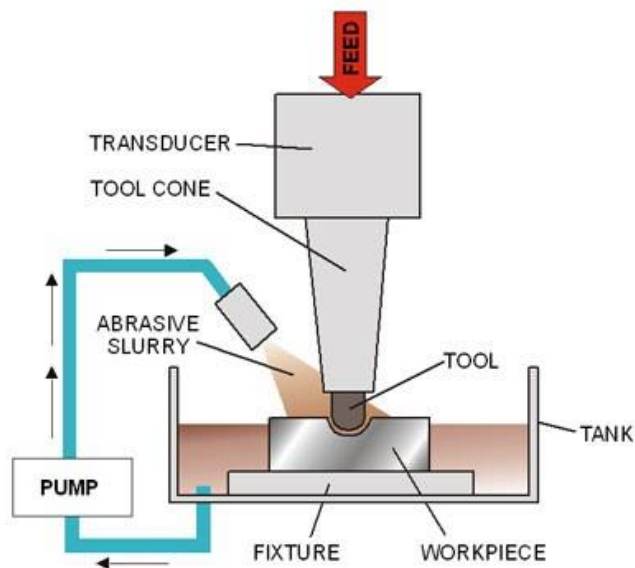
همچنین انواع پلاستیک و شیشه نیز برای انجام این کار استفاده میشوند.

گوهرهای استفاده شده برای حکاکی و شناسایی آنها

Chalcedony: برخی از گوهرهای خانواده کلسدونی به صورت چند لایه یافت میشوند و معمولاً پس از حکاکی، لایه های سنگ رنگ میشوند تا تصویر مورد نظر برجسته تر به نظر بیاید. لایه های کلسدونی معمولاً نیمه کدر (Translucent) هستند، با استفاده از این ویژه گی، فرد حاکم میتواند با نازک کردن بعضی قسمتها (مثلاً حاشیه تصویر اصلی) حالت سایه دار به تصویر بدهد، برای مثال در عقیق دو لایه ی سیاه و سفید، با نازک کردن لایه بالایی سفید رنگ، سایه ای از رنگ آبی - خاکستری در تصویر ایجاد کند، که این امر باعث میشود، تصویر طبیعی تر به نظر برسد. در تصویر، Cameo از جنس عقیق دو لایه سیاه، نازک کردن برخی قسمت ها باعث ایجاد حالت سایه ای در سنگ شده را مشاهده می نمایید.

امروز اکثر سنگ های کلسدونی به کمک ماشین های اولتراسونیک حکاکی میشوند. در این روش از روی یک سنگ نمونه که توسط فردی مجرب حکاکی شده، قالب گرفته شده و سپس سنگ های دیگر با سرعتی بسیار بالاتر، از روی قالب برش داده میشوند. Cameo حک شده با ماشین، دارای سطح صاف بوده که به آن بافت سطحی (Freshly Fallen Snow) یا به اختصار FFS گفته می شود. مشاهده این نوع بافت و عدم وجود علامت های برش با قلم دستی، از علائم اثبات این است که Cameo با ماشین حکاکی شده است.

عقیق (Agate):

عقیق نوعی از کلسدونی است که دارای نوارهای منحنی شکلی به رنگ های گوناگون میباشد. عقیق دولایه سفید و آبی یا قرمز و قهوه ای، از متداول ترین نمونه های Cameo های عقیق هستند. در تصویر اول ذیل، عقیق دولایه قهوه ای سوار شده روی انگشتر طلا با نقش شاه آرتور و در تصویر دوم ذیل، سنجاق سینه طلا، عقیق دولایه آبی و سفید نشان داده شده است.

تصویری از عقیق دولایه قهوه ای

تصویری از عقیق دولایه آبی و سفید

انیکس (Onyx):

نوع دیگر از خانواده ی کلسدونی، با لایه های سیاه و سفید، در تصویر سنجاق سینه طلا، با سنگ کمئو انیکس دیده می شود. نوع دیگری از کلسدونی با لایه های قهوه ای، قرمز، نارنجی و سفید نیز در Cameo ها استفاده میشود و به ساردانیکس (Sardonyx) معروف است. از دیگر انواع کلسدونی استفاده شده در حکاکی ها، کارنلین و سارد هستند.

صدف (Sea shell)

از بهترین نمونه های صدف برای حکاکی، صدف هلمت (Helmet Shell) بوده که لایه بالایی آن سفید و لایه پایینی نارنجی- قهوه ای است. همچنین صدف کانک ملکه (Queen Conch Shell) که لایه های سفید و صورتی دارد، میباشند. گرانقیمت ترین آن صدف امپراتور یا ملکه ای هلمت (*Cassis Madagascariensis*) است. این صدف لایه هایی به رنگ سفید و قهوه ای پررنگ دارد و به اسم صدف ساردانیکس نیز، به دلیل شباهت زیادی که به نوعی از کلسدونی به همین نام دارد، شناخته میشود.

این نوع صدف در آب های کارائیب یافت میشود.
Cameo هایی که از صدف درست میشوند، خود
نیز دارای قیمت های متفاوتی هستند.

Cassis Madagascariensis

Helmet Shell

Queen Conch Shell

نمونه های حکاکی شده از صدف ها

دانستن این امر بسیار مهم است که صدف پس از حکاکی شدن ، نازک است و حتی تا حدی شفاف (Translucent) درست مانند ظروف پورسلین . همچنین در مقابل ترک خورده گی حساس است. پلاستیک های قالبی که شبیه صدف ساخته میشوند، معمولاً در بیشتر مواقع ضخامت بیشتری دارند. اگر Cameo صدفی را در مقابل نور قرار دهیم باید بتوانیم، قدری از نور عبوری را مشاهده کنیم. با این حال برخی از Cameo های پلاستیکی نیز به اندازه کافی نازک هستند، پس نمی توان تنها به این مورد تکیه کرد اما نقطه ی خوبی برای شروع است. اگر ما نتوانیم

به هیچ وجه نور عبور شده از Cameo را ببینیم، احتمال اینکه Cameo مورد نظر ما صدف نباشد بسیار زیاد است.

مشاهده ی نور عبوری در صدف

نوعی ظرف پورسلین

در صورت دیده شدن هرگونه شکستگی نازک در Cameo که Crazing نام دارد، Cameo مورد نظر از

صدف است. هنگامی که Cameo را با لوپ بررسی میکنیم، باید بتوانیم اثرات ناشی از ابزار حکاکی را روی آن به خوبی مشاهده کنیم. در صورتی که پلاستیک ها سطح یکنواخت و صاف تری دارند. گاهی برخی از Cameo های صدفی به صورت Doublet ساخته میشوند به طوریکه صفحه ای زمینه از جنس صدف و نقش برجسته آن از جنس باکالیت (نوعی پلاستیک) میباشد. Cameo های صدفی معمولاً رنگ مات دارند و بر خلاف آن Cameo های پلاستیکی ظاهر براقتری دارند. هنگامی که Cameo را از پشت بررسی میکنیم، اگر Cameo از جنس صدف باشد سطح پشت آن به صورت مقعر است. البته گاهی پلاستیک ها را نیز به صورت Curve (منحنی) قالب ریزی میکنند که می تواند گمراه کننده باشد. گاهی میتوان از ویژه گی انتقال گرمایی برای شناسایی Cameo استفاده کرد.

به طوریکه Cameo های صدفی معمولاً سردتر به نظر میرسند. اما به هر حال این روش بسیار پرخطا است و به تنهایی کافی نیست.

پیشینه تاریخی حکاکی در افغانستان

بعد از رشد هنر حکاکی در کشورهای عربی و حرکت انصار به سمت افغانستان غرض رایج ساختن، پخش کردن دین مبین اسلام و تجارت با ایشان تعداد زیادی از استاد کاران و پیشه وران هنر حکاکی نیز همراه بودند، آنها میدانستند که افغانستان یک کشوری دارای کوه ها و معادن زیاد است. آنها در ابتدا از سمت غرب کشور در شهر امروزی هرات داخل گردیده و هنر حکاکی را نیز درین شهر پخش و رایج ساختند.

مردم شهر هرات به این هنر توجه خاص و آنرا انکشاف دادند و به مرور زمان هنر حکاکی از شهر هرات به شهر غزنی و متعاقباً به شهر کابل نیز منتقل گردید.

هنر حکاکی در حدود ۱۵۰ سال قبل در کابل آغاز و شهرت فراوانی را به دست آورد. درین زمینه استادی که اسم دقیق آن در دست نیست، ولی وی با استفاده از ریگ بنام یاقوت برای تراش کاری و ساییده شدن نگین ها استفاده نمود که ازین جهت در بین مردم بنام بابیه یاقوتی مشهور شد.

چندی بعد استاد دیگر درین عرصه قد علم نموده که اسم وی جمال الدین مشهور به ملا صاحب بوده که هنر حکاکی را بیشتر توسعه و میتود های جدید و ساده تری در تولید آن به دست آورد.

استادان فوق الذکر توانستند از چرم حیوانات و نمد برای پالش و صیقل سنگ ها استفاده نمایند، همچنان کوشش نمودند تا شاگردان زیادی را برای جامعه تقدیم تا هنر

حکاکی را در کشور رشد، توسعه و زنده نگهدارند، شاگردان مشهور آنها که ایشان بعداً به استادان مجرب و مشهور نیز مبدل گردیدند میتوان یاد آورد شد:

حاجی عبد الحق ، عبدالله ، در محمد، عبد الشکور، جمال الدین ،محمد امین ،شیر آقا، فاروق، عبد العظیم و عبد الفتاح.

قابل یاد آوری است که استاد عبدالحق که شهرت بیشتری در شهر کابل کسب نموده و در تربیه شاگردان جدید نیز سعی و تلاش نموده بود در سال ۱۳۰۵ هجری شمسی توانست افزار زیاد و مورد ضرورت خویش را خود تولید و از آن استفاده نماید، او همچنان توانست با ابتکار و همکاری دولت وقت فابریکه حکاکی را در شهر کابل ایجاد نماید.

استاد عبدالحق توانست شاگردان زیادی را برای آموزش و استفاده از تکنالوژی جدید برای استفاده در هنر حکاکی به خارج از کشور اعزام نماید ،که درین وقت استفاده از سنگ های بیشتر و معدنیات زیادی نیز کشف گردیده بود. هنر حکاکی آهسته آهسته از شهر کابل به شهر های دیگر کشور نیز انتقال و رشد نمود. این هنر در سال ۱۳۸۸ هجری شمسی به اثر سعی و تلاش مردم هنر دوست، همکاری مالی و تخنیکی کشور آلمان به شهرکنز انتقال شد.

حکاکی در مراد خانی

این بخش در سال ۲۰۰۸ میلادی در چوکات انستیتوت تعلیمات هنر ها و معماری فیروز کوه آغاز به کار نموده و مصروف تولید در عرصه های اساسی ذیل میباشد:

- ۱- تراش جواهرات
 - ۲- کندنکاری جواهرات (مهر کنی) و اشیای تزینی
 - ۳- منار سازی و مجسمه سازی
 - ۴- مینا توری ، سنگ تراشی، پرکاری (ساده و موزایک)
 - ۵- مهره سازی
- دربخش حکاکی استاد کاران مشهور فعلی که به کار مشغول اند قرار ذیل اند:

- ۱- استاد ذبیح الله اکبری
 - ۲- استاد ذبیح الله صابری
 - ۳- استاد عبدالعظیم حاکزاده
 - ۴- استاد سلیم صدیقی
 - ۵- استاد عصمت الله عزیزی
 - ۶- استاد جلیل خالدي
 - ۷- استاد عبدالفتاح پاینده
 - ۸- استاد محمد عرفان سروری
 - ۹- استاد شکیب نوری
- ازین بخش به تعداد ۱۰ نفر شاگرد فارغ شده و فعلا درین رشته بر علاوه استاد کاران به تعداد سه نفر شاگرد نیز مصروف کار و تولید هستند.

تصویری از استاد شکیب نوری در جریان کار نگینه برای انگشتر

تصویری از جریان کار در یکی از بخش های تولیدی حکاکی وزیورات سازی - استاد ذبیح الله اکبری

تصاویری از جریان کار در یکی از بخش های تولیدی حکاکی وزیورات سازی - استاد ذبیح الله اکبری

تصویری از نگینه بیروچ سبز

تصویری از نگینه بیروچ گلابی مایل به سرخ

تصویری از نگینه بیروچ زرد

تصویری از سنگ ملکیت سبز (Malachite)

تصویری از نگینه زمرد

تصویری از نگینه زمرد

تصویری از نگینه زمرد

تصویری از نگینه نیلم

تصویری از نگینه زمرد

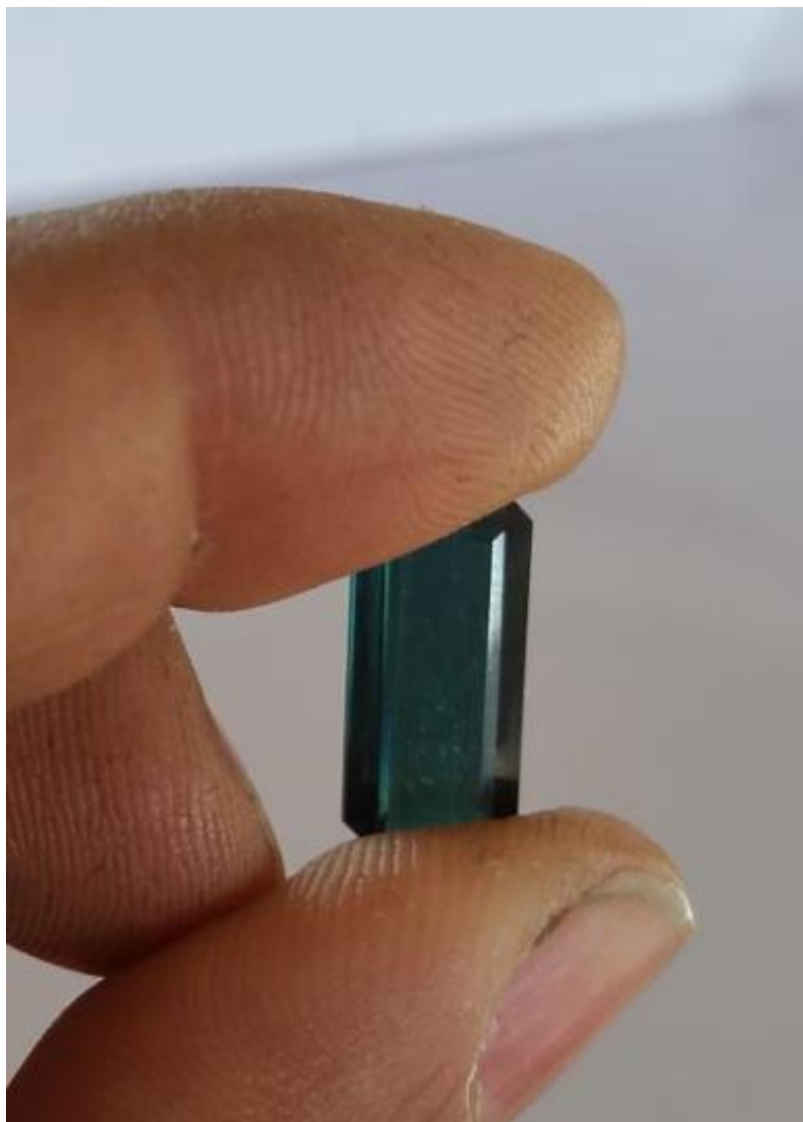
تصویری از نگینه لاجورد

تصویری از نگینه های یاقوت

تصویری از نگینه زمرد

تصویری از نگینه بیروچ سیاه

تصویری از نگینه های عقیق

تصویری از نگینه زمرد

تصویری از نگینه های بیروچ به رنگ های مختلف

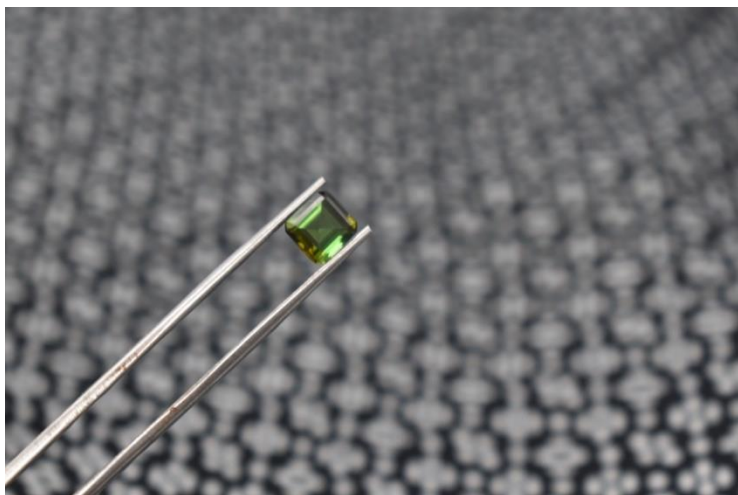
تصویری از نگینه بیروچ

تصویری از نگینه بیروچ

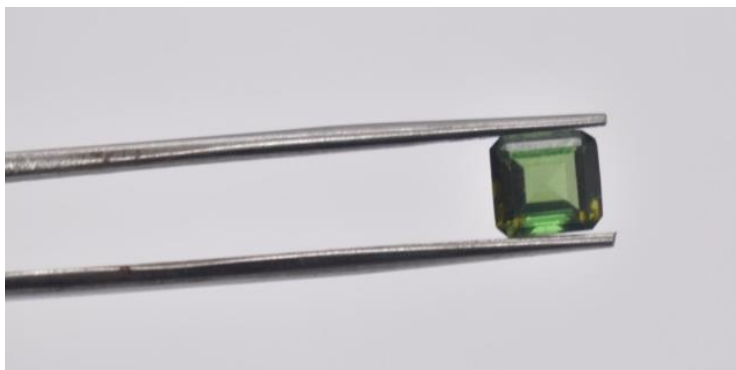
تصویری از نگینه های لاجورد

تصویری از نگینه بیروچ

تصویری از نگینه بلو توپاز

تصویری از نگینه بیروچ

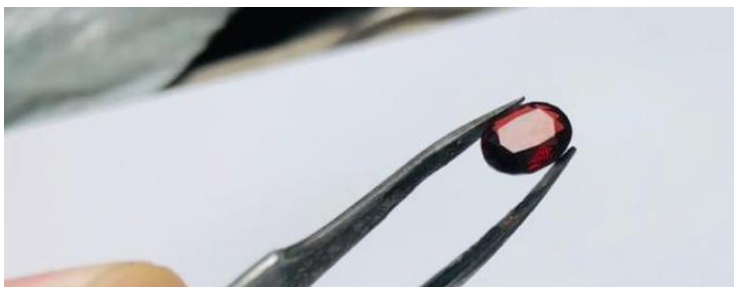
تصویری از نگینه سفایر

تصویری از نگینه لعل پیازی

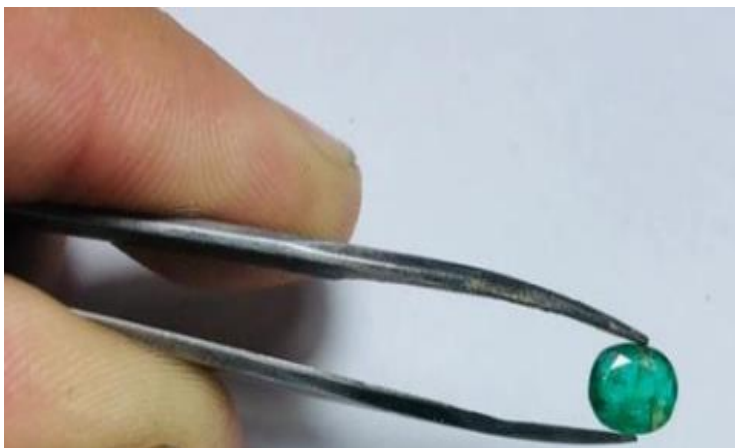
تصویری از نگینه سفایر

تصویری از نگینه گارنت

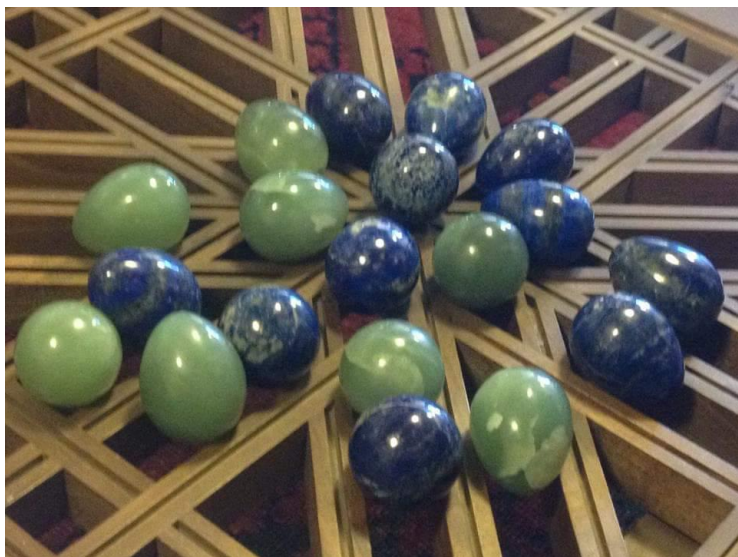
تصویری از نگینه گارنت

تصویری از نگینه زمرد

تصویری از نگینه زمرد

تصویری از نگینه های لاجورد و شامقصود به شکل تخم پرنده گان برای تحفه

تصویری از نگینه سفایر

تصویری از نگینه لاجورد

تصویری از هنر تاج با نگین های لعل پیازی
(هنر مرصع کاری)

تصویری از کمر بند سنگ رخام با پوپک منار غزنی
(هنر مرصع کاری)

تصویری از ماتیکه با نگین های لاجورد ولعل پیازی
سبک غزنی (هنر مرصع کاری)

- تصویری از لاکت دارای زنجیر برونز و سنگ مرمر سفید چشت هرات که
بروی آن طاوس از سنگ های قیمتی نصب گردیده است
- دم و بال آن سنگ لابراندونیت
 - جسم لاجورد
 - نول و شاخه چوب از سنگ رخام
 - تاج و پای آن سنگ انیکس سیاه

تصویری از بشقاب به سبک (In lay) که از سنگ مرمر سفید چشت هرات تراش و در بین آن سنگ های قیمتی لاجورد و عقیق کار شده است

تصویری از منار تولید شده در بخش تولیدی حکاکی
(سنگ نفراید)

تصویری از پایه تولید شده چوبی با پارچه های نصب شده سنگ لاجورد
(بخش تولیدی حکاکی)

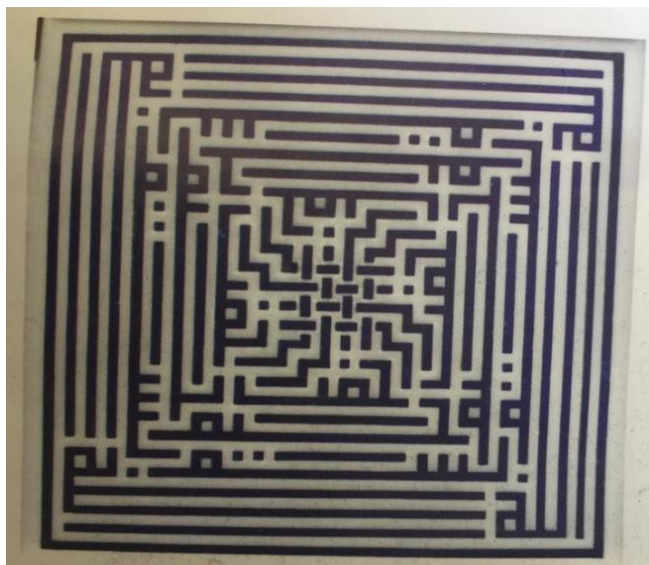
تصویری از هنر کند نکاری در سنگ مرمر (الهام از آثار غزنی)

تصویری از قطی سنگ مرمر و نصب سنگ لاجورد و عقیق
هنر (In Lay)

تصویری صندوقچه زیبای سنگ مرمر بانگین های لاجورد و عقیق
از اثرات غزنی که توسط استاد ذبیح الله اکبری در بخش حکاکی فیروز کوه
ساخته شده که شهرت خاص را پیدا و امروز در موزیم کابل نگهداری
میشود

تصویری از هنر کندنکاری با نصب سنگ لاجورد
هنر (In Lay)

تصویری از هنر کندنکاری در سنگ لاجورد و رنگ آمیزی با رنگ
طلایی

تصویری لاکت گردن از سنگ مرمر و نصب سنگ لاجورد

تصویری از کمر بند چرمی با دیکور و تزیین نقره

ماخذ

- ۱- رید، هربرت، ۱۳۹۰، معنی هنر، ترجمه دریابندی، نجف، تهران، انتشارات علمی فرهنگ.
- ۲- ووادیسواف تاتارکیویچ ترجمه سید جواد فندرسکی، زیبایی شناسی افلاطون، تهران
- ۳- آذربورن هارلد، چیلرز هارولد و دیگران، ترجمه، گشایش، فرهاد، ۱۳۸۶، تهران، انتشارات مارلیک
- ۴- نوربرت، لینتن، هنر مدرن، ترجمه رامین علی، ۱۳۸۲، تهران
- ۵- راهنمود شاگردان فیروز کوه
- ۶- تحقیقات ساحوی درمراد خانی
- ۷- راهنمای هنر حکاکی و جواهرات چاپ توسط (GFA) و (GIZ)

لست کتاب های چاپ شده

- ۱- معماری افغانستان
- ۲- اطلاعات ، اصول وقواعد طراحی در معماری (بخش شفاخانه ها)
- ۳- راهنمود طلایی
- (برای اساتید انستیتوت های تکنیکی وساختمانی افغانستان)
- ۴- رسم تخنیک (گامی به سوی دنیای انجینری) جلد اول
- ۵- رسم تخنیک (گامی به سوی دنیای انجینری) جلد دوم
- ۶- اطلاعات ، اصول وقواعد طراحی در معماری (بخش اداری)
- ۷- معماری اصیل شهر کابل (مرادخانی)
- ۸- معماری شهر کابل (بی بی مهر و)
- ۹- افغانستان در قرن تکنالوژی
- ۱۰- زونبندی اقلیم و زلزله افغانستان
- ۱۱- صدقه جاریه / دنیای انجینری
- ۱۲- آموخته های ناب از طراحی تا نظارت - جلد اول
(۱۹۹۰ الی ۲۰۲۱)
- ۱۳- داستان حقیقی با مقیاس معماری
- ۱۴- فرار از کشور- با تصاویر مستند
- ۱۵- نقش دانشمندان مسلمان در فن معماری و مهندسی
- ۱۶- پخسه در افغانستان
- ۱۷- بنیا نگذاری اولین مساجد توسط افغانها در آسترلیا
- ۱۸- آموخته های ناب از طراحی تا نظارت - جلد دوم
(۱۹۹۰ الی ۲۰۲۱)
- ۱۹- منار جام - الهامی برای قطب منار

- ۲۰- آموخته های ناب از طراحی تا نظارت - جلد سوم
(۱۹۹۰ الی ۲۰۲۱)
- ۲۱- جام یا کلیان (کلان)
- ۲۲- معماری گل و چوب (معماری شهر کهنه کابل)
جلد اول
- ۲۳- معماری گل و چوب (معماری شهر کهنه کابل)
جلد دوم
- ۲۴- معماری گل و چوب (معماری شهر کهنه کابل)
جلد سوم
- ۲۵- چیرته چي قانون نشته
(گپودی د افغانستان په معماری کبني)
- ۲۶- مېرنه جوما تونه " پخوا او نن "
- ۲۷- هله جور کو(نی پخسه - مقاوم زلزله)
- ۲۸- اطلاعات ، اصول وقواعد طراحی در معماری (بخش مساجد)
- ۲۹- اطلاعات ، اصول وقواعد طراحی در معماری (بخش مکاتب)
- ۳۰- هنرو صنعت چوب در مرادخاني
- ۳۱- هنرو پيشه زرگري - حكاكي در مرادخاني

لست کتاب های تحت کار به زبان پشتو

- ۱- مجلون او گلچین
- ۲- ناب پوډری
- ۳- لیونی لیوه
- ۴- بی سواده پوه
- ۵- شپنه ادی
- ۶- بوډا بنکاری
- ۷- کوچنی سوداگره
- ۸- سپین کارغه
- ۹- سور تنور
- ۱۰- خره بیزو
- ۱۱- بندی مرغه
- ۱۲- توده برستن
- ۱۳- بی وخته باران
- ۱۴- دژوند پای

به زبان دری

- ۱- هیچ
- ۲- در جستجو
- ۳- مستند آموزنده از تصاویر اطفال
- ۴- هنر خطاطی و مینیاتوری در مرادخانی
- ۵- هنر کلالی (سرامیک) در مرادخانی
- ۶- تاریخ معماری افغانستان
- ۷- حویلی های آسمان خراش
- ۸- ارتباط گذشته ، حال و آینده در معماری
- ۹- استعداد ، سرعت و اقتصاد در معماری افغانستان
- ۱۰- پخسه در افغانستان (به زبان انگلیسی)
- ۱۱- شیطان چراغ
- ۱۲- خاطره ها

The Art Craft of Goldsmith & Engraving In Murad Khani

Written by:
PHD Hashmatullah Atmar
December -January/2023